

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
JANUARY 1

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT METUCHEN, NJ
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

Published 48 times per year except the first week of May, the last week in June, the second week in September, the last week in December

Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

Phone: 732-549-0445; Fax: 732-549-0466; E-mail: LaiksDSR@aol.com

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXIII Nr. 1 (5556)

2012. gada 1. janvāris – 6. janvāris

JAUNĀ GADA REZOLŪCIJA

Ints Rupners,
PBLA valdes
priekšsēdis

Veco gadu aizvadot, daudzi no mums pārdomās, kā uzlabot sevi un savu dzīvi nākamajā gadā. Laba daļa to darīs, solot sevi kaut kā labot un visu labāk kārtot. Šādus solījumus sev parasti saucam par Jaunā gada rezolūcijām un šīs rezolūcijas cenšamies, cits dedzīgi, cits tikai formas pēc izpildīt un ieviest par savas dzīves sastāvdaļu.

Arī mums, Latvijas valdniekiem ārzemēs, būtu jāseko šai tradīcijai un jāpieņem sev un savai valstij par labu viena rezolūcija, ko varam iedzīvīnāt tikai ar dažu stundu darbu.

Ļoti iespējams, ka 2012. gada februārī notiks tautas nobalsošana par to, vai pieņemt krievu valodu par otru valsts valodu. Šī tautas balsošana notiks, jo Saeima noteikti noraidīs šādu propozīciju un Satversme nosaka, ka tādā gadījumā jautājums nododams tautas nobalsošanai. Tautas balsojumā, tāpat kā Saeimā, šī propozīcija izkritīs cauri, jo

krievu valodas kā otras valsts valodas atbalstītāju starp Latvijas pavalstniekiem ir pārāk maz, lai savāktu nepieciešamo balsu skaitu.

Tātad, pat ja neviens, kas ir pret krievu valodu kā otru valsts valodu, tautas balsojumā nepiedalās, krievu valoda nekļūs par otru valsts valodu. Bet padomāsim drusku tālāk nākotnē – kas notiks pēc šīs tautas nobalsošanas, kuŗā tie, kas atbalsta krievu valodu kā otru valsts valodu, būs piedalījušies vismaz tik lielā skaitā kā parakstu vākšanas akcijā, bet latviešu valodas kā vienīgās valsts valodas atbalstītāji nebūs piedalījušies vai piedalīsies tikai minimāli. Pasaules acīs tas skaidri parādīs, ka krievu valodas atbalstītāji būs teikuši savu vārdu samērā iespaidīgā skaitā, bet viņu pretinieki, mēs, šajā jautājumā esam viealdzīgi.

Faktiski šis balsojums ir nevis vairs par valodām, bet drīzāk par spēku samērā Latvijā un par izdevīgāko propagandas pozīciju.

Visa šī lieta, no parakstu vākšanas līdz tautas nobalsošanai, ir vienkārša un atklāta provokācija, kuŗas atbalstītāji labi saprot, ka viņi neuzvarēs. Viņi drīzāk grib radīt neapstrīdamu faktu, ka

krievu valodas atbalstītāji pilnīgi demokrātiski un likumīgi prasa ievērojamai pavalstnieku daļai līdzīgas tiesības un ka pret šādu prasību nav ne mazākās pretestības vai tā ir tikai minimāla. Šāda situācija radīsies, ja mēs, Latvijas pavalstnieki ārzemēs un mūsu brāļi un māsas Latvijā, šajā tautas nobalsošanā nepiedalīsimies.

Iedomāsimies milzīgo propagandas ieroci, ko būsīm uzdevinājuši krievu mērķu atbalstītājiem ar to, ka balsojumā nepiedalīsimies. Iedomāsimies, cik un kādi laba nodoma rosināti, bet naīvi cilvēki no ES, EDSO, ANO un citām starptautiskām iestādēm brauks uz Latviju, lai pārmestu mūsu valdībai, ka tā diskriminē krieviski runājošos un neievēro savu pašu pavalstnieku skaidri izteikto attieksmi šajā jautājumā. Tieši tas ir rezultāts, uz ko cer šīs propozīcijas ierosinātāji un atbalstītāji.

Tāpēc aicinu katru Latvijas pavalstnieku ārzemēs pieņemt šo jaunā gada rezolūciju par piedalīšanos tautas balsojumā par krievu valodu kā otru valsts valodu un balsot „PRET”. Zinu, ka tas daudziem prasīs vairākas stundas, lai nokļūtu tuvākajā vēlēšanu

Laimīgu Jauno gadu !

Rīgas pils Ziemsvētku egles iedegšana kopā ar Latvijas ģimenēm. Centrā Valsts prezidents Andris Bērziņš ar dēlu Kristapu un dzīvesbiedri Dr. Daci Seisumu

ieroknī, zinu, ka tas daudziem būs ļoti neērti un dārgi, bet tas ir jādara, lai rezultāts nepārprotami rādītu, ka lielais pavalstnieku vairākums ir pret krievu valodu kā otru valsts valodu un ka mēs neļausim saviem ienaidniekiem

iegūt morālu pārsvaru tikai tāpēc vien, ka esam kūtri vai slinki.

Iesim balsot un balsosim „PRET”!

PBLA saimes vārdā novēlu visiem veiksmīgu un veselīgu Jauno gadu!

Ojārs Celle

Pagājušais gads Latvijai bija atkopšanās gads. Vistraujāk atspērās eksporta-importa apgrozījums, kas sasniedza pirmskrīzes līmeni un rudenī pat to pārsniedza.

Lēnām kritās bezdarbs, bet Latvijai uzspiestā SVF taupība un saimniecisko aktivitāšu bremzēšana, kas saistījās arī ar budžetu samazināšanu, lai pakāpeniski atjaunotu ienākumu balansu ar izdevumiem, nogrūda personisko ienākumu līmeni atpakaļ pie nabadzīgākām ES valstīm.

Politikā šis bija Zatlera gads. Viņš ierosināja atlaist 10. Saeimu, tauta tam piekrita. Pa vidu starp Saeimas atlaišānu un jaunās ievēlēšanu Zatleram notecēja pirmo četru gadu valdīšanas laiks Valsts prezidenta amatā. Jauno VP ievēlēja pēcāk padzītā Saeima, kas Zatlera vietā izvēlējās Lemberga Zaļo un Zemnieku partijas izvirzīto Andri Bērziņu, bijušo Unibankas prezidentu.

Zatlers Saeimas atlaišānu motivēja ar apņēmību izņemt politiku no oligarhu rokām. Kaut tālāko gaitu parlaments viņam šajā amatā vairs neuzticēja, Zatlers aiz lielās inerces nolēma

nākamām Saeimas vēlēšanām dibināt savu reformu partiju. Tas viņam spīdoši izdevās, un 11. Saeimas vēlēšanās šī partija kļuva par spēcīgāko latviešu partiju, nostumjot aiz sevis gaidāmo uzvarētāju Vienotību. Zatlera iekļaušanās politikā deva iespēju uzvarēt krieviskajam *Saskaņas centram* (SC), kas tāpēc ieguva visvairāk balsu. Savu popularitāti paaugstināja arī nacionālais spārns, bet lielākais zaudētājs bija vienīgais arēnā palikušais oligarhs Lembergs, kuŗa ZZS nu palika pēdējā vietā.

Turpmākais pārmaiņu process virzījās kā šūpolēs. Brīžam pat šķita, ka valdošās koalīcijas priekšgalā varētu izvirzīties SC. Taču latviešu gals beidzot saprātās un atstāja SC opozīcijā kopā ar ZZS.

Zatlera pieredzes trūkums politikā un sakarīgā politiskā rīcībā izraisīja viņa partijas popularitātes strauju kritumu, pat sešu deputātu dezertēšanu. Jaunais gads rādīs, vai Zatlera reformu partija nav jau kļuvusi par nenozīmīgu minipartiju.

SC aizrāvās, izrādot sašutumu par to, ka latvieši viņus nav pieņēmuši koalīcijā. Šo vilšanos

GADU MIJĀ

veiksmīgi izmantoja provokators Lindermans, kuŗa vadībā (un ar spēcīgu aizmuguri) tika savākts ap 15 000 parakstu propozīcijai par krievu valodas kā otras valsts valodas ieviešanu. Ar SC atbalstu beigās savāca arī nepieciešamos 155 000 parakstu, lai jautājums nonāktu tautas nobalsošanā, kad Centrālā vēlēšanu komisija (CVK) būs pārbaudījusi un oficiāli izsludinās nobalsošanas datumu.

Nav ne mazāko šaubu, ka tautai būs pietiekami saprāta šo ieteikumu noraidīt.

Krievu valodā runā gandrīz visi nelatviskie pavalstnieki, kopskaitā nepilni 500 000. Lai atzītu krievu valodas vajadzību kļūt par valsts valodu, nepieciešams 771 350 „par” balsu. Tas nozīmē, ka „par” jānobalso vairāk nekā 285 000 latviešiem, lai piepildītos vēlēšanās krievu valodu legalizēt par valsts valodu.

Iet uz balsošanu un balsot „pret” tātad nozīmē atklātu nostāšanos pret ierosinājumu krievu valodai piešķirt šādu privilēģētu lomu valstī. Pret, iespējams, nostāšies visi tie, kuŗi ir sašutuši par šo mēģinājumu krievu valodai piešķirt nepelnītās priekš-

rocības. Pašreiz šķiet, ka pret balsos lielākā daļa latviešu. Tie, kuŗi šajā jautājumā ir apdomīgi un necenšas savas emocijas izrādīt, nolēmuši balsošanu ignorēt. Tādu nostāju ir ieņēmis arī Valsts prezidents. Liekas gan, ka šāda nostāja neliekas pievilcīga lielākajai daļai latviešu, bet tās aizstāvētāji domā, ka, ignorējot balsošanu, viņi nesakaitinās lielo Krieviju, kā arī tā lielmanīgos valsts un ministru prezidentus. Tautas nobalsošana visticamāk notiks februārī.

Starp citiem satraukumiem aizgājušajā gadā varam minēt Latvijas Krājbankas darbības apturēšanu, kas izraisīja gan viļņošanu, gan grūtības un problēmas Latvijas lauku iedzīvotājiem, uzņēmējiem un pašvaldībām, kam bankā bija ļoti daudz kontu. Apdrošināšana sedza lielumu lielo daļu kontu naudas īpašnieku noguldījumu, bet ne tos, kuŗi pārsniedza 70 000 latu. Tādi noguldījumi bija gan dažām privātpersonām, gan vienai otrai pašvaldībai un firmai. Latvijas Krājbanka pieder arī darbībā apturētajai Lietuvas *Snoras* bankai, kas savukārt pieder krievu finanču afēristam Vladimiram

Antonovam.

Bēdīgi klājās strauji augošajai Latvijas aviācijas firmai *airBaltic*, ko daudzus gadus vērienīgi vadīja vācietis Bertolts Fliks. Pārāk strauji augot un izplešoties, šī firma paralēli ekspansijai sāka ražot lielus zaudējumus. Fliks bija spiests firmu atstāt. Atklājās, ka viņa galvenais kompanjons bijis jau minētais V. Antonovs. Valstij, kas pārņēma *airBaltic*, tagad firmā jāieplūdina daudzi desmiti miljonu un jāmeklē jauns un godīgs stratēģiskais avio jomas investors.

Uzmanības lokā nokļuva arī Rīgas Latviešu biedrība, kas pavasārī ieguva jaunu priekšsēdi - pazīstamo mākslas un kultūras cilvēku Gunti Gailīti. Iepriekšējie vadītāji Latvijas krīzes gados bija RLB noveduši lielos parādos. Tā kā RLB mājā vienā no Rīgas izcilākajiem sabiedriskajiem namiem, kas labajos gados bija uzturējis gan sevi, gan RLB saimnieciskos un vadošos darbiniekus, iepriekšējie priekšsēdētāji ar krīzes izraisītajām problēmām galā. Vispirms Valdis Rūmnieks ar savu palīgu Jāni Jurkānu noveda biedrību lielos parādos.

(Turpinājums 12. lpp.)

Latvian newspaper

LAIKS

Frequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; LAST WK - JUN;
2nd WK - SEPT; LAST WK - DEC

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Redakcija Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.us

Kantoris ASV: 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA
Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466, e-pasts - LaiksDSR@aol.com

Abonēšanas maksa ASV dolaros: 1 gadam US \$ 130.00;
6 mēn. US \$ 75.00; 3 mēn. US \$ 42.00.

Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.
Laikrakstā iespējamos, ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos
rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu
var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Redaktore: Ligita Kovtuna

Tālr.: +371 67326761, +371 29439423, fakss: + 371 67326784,
e-pasts: ligita@laiks.us
Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, LV-1010

Redaktore ASV: Astra Moora

Tālr./fakss: 818-980-4748, e-pasts: laiks@juno.com,
astere2000@aol.com (fotografijām)

6157 Carpenter Ave. North Hollywood CA 91606 USA

Kanadas ziņas: Mārtiņš Štauvers: tālr.: 514-639-8722,
e-pasts: stauvers@yahoo.ca, 104-3000 Notre Dame Street,
Lachine, QC, H8S 2H1

Rūdolfs Norītis: tālr.: 416-425-4613, fakss: 416-425-4615,
5 Shady Golfway, Unit 1416 Don Mills, ON M3C 3A5

Reklāma laikrakstā Laiks un mājaslapā www.laiks.us

ASV - Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466,
e-pasts - LaiksDSR@aol.com

Rīgā - Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us

ABONĒJIET LAIKRAKSTU **LAIKS**

"LAIKA" abonements ASV maksā: 3 mēnešiem US \$42,-
6 mēnešiem US \$75,-
1 gadam US \$130,-
Gaisa pasta 1 gadam ASV US \$215,-
Ārpus ASV "LAIKS" tiek piesūtīts tikai pa gaisa pastu
Kanādā 1 gadam US \$225,-
pusgadam US \$120,-
Latvijā 1 gadam US \$220,-
pusgadam US \$115,-
Citār pasaulē 1 gadam US \$280,-
pusgadam US \$150,-

Abonentu bez maksas saņems sešus "Jauno Laiks" pielikumus
un gada beigās nākamā gada kalendāru.

"Jauno Laiks" 6 numurus var pasūtīt atsevišķi.
Maksa US \$20,-

Abonēšanas maksu var atsūtīt ar čeku vai naudas pārvedumu
(rakstot čeku uz "Laiks - Latvian Newspaper Inc." vārda).
Lūdzam noteikti norādīt, no kuŗa laika vēlas laikrakstu abonēt.

Laikraksts *Laiks* 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA

Lūdzu piesūtīt man laikrakstu "LAIKS" no _____

līdz _____ uz _____ mēnešiem uz sekojošo adresi:

(Mr./Mrs./Ms.) _____

Tālrunis _____

E-pasts _____

Pievienojiet čeku, Money Order par US \$ _____

abonementa uzsākšanai/pagarināšanai (nevēlamo svītrot)
Ja adrese mainīta, lūdzam uzdot arī agrāko adresi.

LŪDZAM IEGAUMĒT – abonementu uzsākšanas,
pagarināšanas un adresu maiņas veic 3-4 nedēļu laikā.

LAIKU varat pasūtīt arī Rīgas redakcijā
Lietojiet www.laiks.us

Čikāgas Pieciši pateicas

Izsakām pateicību Pasaules brīvo latviešu apvienībai par mums piešķirto 2011. gada goda balvu, kā arī Amerikas latviešu apvienībai un Klivlandes Daugavas Vanagu apvienībai par ansamblim piešķirtajiem nopelni diplomiem. Laimīgu un veiksmīgu Jauno gadu vēlot –

Čikāgas Pieciši

Čikāgas Latviešu skolas bērnu koris dzied Alberta Legzdīna dziesmu „Es taisīju karodziņu”

LASĪTĀJU BALSIS

Laika veidotāji!

Vēlu Jums visiem labu apetīti un piemērotu izslāpumu, ko veldzēt svētku laikā!

Tad jau prieks arī būs turpat uz papēžiem.

Ar mīļiem sveicieniem –
Ivars Galiņš

DRAUDZĪBA

Ir svētki kā draudzības tilti.

Draudzība jāglabā silti.

Bez tevis tā nīkst un salst,

Vientuļa kalst.

Tikai puķe, ko laista,

Var ziedēt skaista.

Rosies, lai nebūtu velti,

Draudzības tilti celti.

Interesanta grāmata

Nesen iznākusi Amerikas latvieša Viļņa Baumaņa grāmata „Pārbaudījums”. Lasot nemaz nepamanīju, ka stāstam jau beigās. Autors atceras savu jaunību neilgi pēc tam, kad ģimene no Vācijas ieradās ASV austrumu krastā. Darbība notiek lielā vecā mājā, kur patvērumu atraduši vairāki vientuļnieki, bet mājas dvēsele šķiet mātē, aktīvas dalībnieces ir arī autora trīs māsas.

Grāmata attēlota latviešu sabiedrībā, kuŗā ir izglītoti vecāka gadugājuma ļaudis. Gandrīz visi gaida atgriešanos dzimtenē, it sevišķi pēc sacelšanās Ungārijā, bet cerības saplok, kad neviens asiņainajā kaujā nepalīdz.

No raksturiem visvairāk man patika varenais priesteris Kristaps Jūra, kas spēj noteikt nākotni. Viņš sludina Dieva gribu un aicina mājas iedzīvotājus negrēkot, gandrīz kā savā laikā Jānis Kristītājs. Jurists Mauriņš aizrautīgi spēlē šachu un labprāt citē slavenus teicienus.

Intriga sākas, kad Aldis Ņujorkā kļūst par spiegu savstarpējas apšaudīšanās aculiecinieku. Viņš uziet kastīti, kuŗā atrodas pavisam nevainīgi skūšanās piederumi, bet arī statuja, ko spiegi noteikti grib atgūt. Statuja noslēpumaini pazūd, bet romāna beigās visi noslēpumi atklājas. Negribu sabojāt citiem lasīšanas priekut, tāpēc tālāk nestāstīšu.

Protams, grāmata ir arī par mīlestību, kas uzplaukst starp Dairu un Aldi. Literārais fons viņu attiecībām ir Annas Brigaderes luga „Princese Gundeņa un karalis Brusubārda”, kuŗas iestudējumā Aldis un Daira tēlo galvenās lomas. Viņu biedri ir pārējie aktieŗi, kuŗu gaitas sekmiģi tēlotas notikumu ritējumā. Citāti rosina izlasīt visu Brigaderes lugu.

Protams, grāmatai vajadzīgas laimīgas beigas, un tādas tās arī ir.

Daudz laika pagājis kopš aizrītējušā gadsimta 50. gadu vidus, bet bija brīnišķīgi kavēties atmiņās kopā ar Vilni Baumanī. Cerams, ka viņam vēl ir daudz kas pastāstams. Liels paldies!

Zaija Kēlere

LATVIJA – 2012

Zemākās cenas
lidojumiem
uz Rīgu

ar FINNAIR un citām lidfirmām no Ņujorkas,
Čikāgas un citām ASV pilsētām

* Viesnīcas * Pasūtiet lidojumus internetā
* Latvijas "Extravaganza Tour"

VYTIS TOURS

40-24 235th Street, Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161 1-800-778-9847

Fax: 718-423-3979

E-mail: VYTTOURS@EARTHLINK.NET

Web site: www.vydistours.com

IZDEVĪGAS CENAS LIDOJUMIEM UZ LATVIJU

tiešie (non-stop) lidojumi Ņujorka - Rīga
AIREX - AVE SOL TRAVEL

A. JANSONS

73 Glenwood Ave., Leonia, NJ 07605

Runājam latviski:

201-944-1273

Runājam angļiski:

1-866-944-1273

e-pasts: jansonsa@gmail.com

Riga Ven Travel Inc.

CEĻOJUMI AR KUGI!

Dažādi lēti un izdevīgi piedāvājumi!
Zvaniet, pirms meklējat internetā vai citur

Inese Zaķis

Tālr.: 631-665-4455, 1-800-291-8311

Fax: 631-665-6164

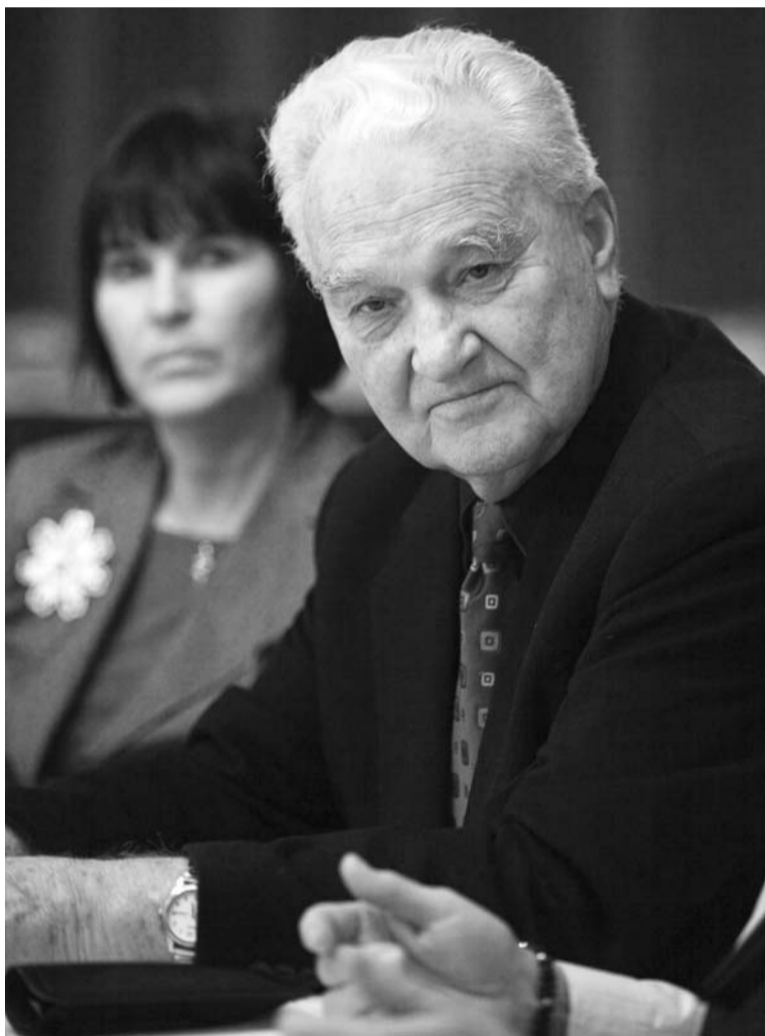
32 South Penataquit Ave., Bay Shore, NY 11706-8815

E-pasts: RigaVen@aol.com

Vai 2012. gads nesīs jaunas pārmaiņas Latvijas medicīnā?

*Apaļā galda diskusija laikraksta „Laiks” izkārtojumā
Benjamiņu namā (viesnīca „Europa Royale”) 2011. gada 8. decembrī*

Piedalās: Latvijas Republikas veselības ministre **Dr. Ingrīda Circene**, LĀZA valdes priekšsēdis **Dr. Jānis J. Dimants**, laikrakstu *Laiks* un *Brīvā Latvija* galvenā redaktore **Ligita Kovtuna**, Rīgas Dzemdību nama galvenā neonatoloģe **Dr. Ilze Kreicberga**, Rīgas Dzemdību nama galvenā ginekoloģe, Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) Dzemdniecības un ginekoloģijas katedras vadītāja, Latvijas Ginekologu un dzemdību speciālistu asociācijas prezidente **Dr. med. Dace Rezeberga**, klinikas EGV vadītājs ginekologs **Dr. Voldemārs Lejiņš**, klinikas AVA medicīniskā direktore **Dr. Violeta Fodina**, laikraksta *Latvijas Avīze* žurnāliste **Māra Libeka**.

Dr. Jānis Dimants, aiz viņa Māra Libeka

Runāto pierakstīja LĀZA Informācijas centra vadītāja Rīgā **Maija Pozemkovska**, fotogrāfeja **Imants Urtāns**.

Ši ir piektā diskusija, ko ierosinājis LĀZA valdes priekšsēdis Dr. Jānis Dimants par aktuāliem veselības aprūpes jautājumiem (lielākoties saistībā ar dzimstības veicināšanu Latvijā). **J. Dimants**, uzsākot diskusiju, pauž patiesu prieku, ka šajā sarunā piedalās pašreizējā veselības ministre, vairāku Saeimu deputāte **I. Circene**, kaut arī viņas darbdiena ir ļoti noslogota (pēc šīs sarunas ministros dosies uz Latvijas Televīziju, lai uzrunātu iedzīvotājus tiešraidē ziņu raidījumā „Panorāma”). Tieši šodien, 2011. gada 8. decembrī, notika mediķu pikets pie Saeimas, kad vairāki simti medicīnas darbinieku no Dobeles, Jelgavas un Rīgas slimnīcām ieradās pie Saeimas, lai budžeta apspriešanas brīdī pievērstu sabiedrības uzmanību faktam, ka medicīnā naudas ir krietni par maz.

J. Dimants uzsver, ka, runājot par neauglības problēmu Latvijā, visādi ir gājis, bet tikai tagad ir reālas cerības, ka tiks rasti līdzekļi neauglības ārstēšanai, jo Latvija ir vienīgā valsts Eiropas Savienībā, kas finansiāli neatbalsta neauglības ārstēšanu.

Sarunu vada **L. Kovtuna**, dodot vārdu veselības ministrei Ingrīdai Circenei – par veselības politiku mūsu valstī (arī iespaidiem šīs dienas mediķu piketā pie Saeimas).

I. Circene norāda, ka demogrāfija Latvijā ir viena no lielākajām problēmām un mūsu valsts diemžēl ir vienā no pēdējām vietām Eiropas savienībā (augsta zidaiņu un arī mātes mirstība, bērnu traumatisms), taču minis-

zināmas neērtības.

Sarunu turpinot, **I. Circene** runā par neauglības problēmu uzskata 8-10% ģimeņu, taču mūsu valstī nav precīza reģistra, tāpēc iespējams šis skaits varētu būt lielāks (Rietumeiropā katrs sestais pāris nespēj radīt bērnu dabiskā ceļā). **I. Circene** stāsta par stratēģisko plānu tuvākajiem trim gadiem neauglības ārstēšanā Latvijā. Vispirms (jau 2012. gada otrajā pusē) būtu jāizveido spermā banka, kas jāapmaksā valstij, ņemot vērā, ka neauglībai ir dažāds ārstēšanās apjoms. (**V. Lejiņš** ir Latvijā pirmās spermā bankas izveidotājs.) Pēc tam (otrais posms) – valstij jāapmaksā vismaz viena IVF (ārpusdzemdes mākslīgā apaugļošana). Veselības ministre jau ir konceptuāli uzrunājusi premjerministru **V. Dombrovski** un Saeimas priekšsēdētāju **S. Āboltiņu** un pēc nedēļas (14. decembrī) gatavojas iesniegt projektu Saeimas demogrāfijas lietu apakškomisijai (to vada **Imants Parādnieks** no VL-TB/LNNK). Nākamais svarīgais jautājums – kā mazināt zidaiņu un bērnu (līdz 5 gadu vecumam) mirstību un bērnu traumatismu. Neatrisināts ir jautājums par bērnu dārzēm no pusotra gada vecuma, jo diemžēl nepieskatīti bērni mājās ir riska grupa (mātes netiek ar to galā, jo sievietei jāatgriežas darbā, kad bērnam aprit viens gads, tāpēc valstij būtu jānodrošina strādājošām mātēm vieta bērnam bērnu dārzā no pusotra gada vecuma).

L. Kovtuna jautā par veselības aprūpes saistību ar nodokļiem.

Ministre **I. Circene** atbild, ka līdzīgi kā ar neauglības problēmu risinājumu, esam pēdējā vietā Eiropas Savienībā. Šī sistēma vienkārši Latvijā nedarbojas – no 2005. gada veselības aprūpei atvēlētā daļa no sociālā nodokļa. Sociālais nodoklis ir obligāts maksājums valsts speciālajā sociālās apdrošināšanas budžetā, kas rada sociāli apdrošinātās personas tiesības uz vecuma, invaliditātes un apgādnieka zaudējuma pensiju, slimības un maternitātes pabalstu, maksājumiem bezdarba gadījumā un apbedīšanas pabalstu.

Labs piemērs ir kaimiņvalsts Lietuva, kurā no 2009. gada iedzīvotāju ienākuma nodokli izņemusi t.s. veselības nodokli un, ja gadījumā tas netiek maksāts, tad katru gadu līdz 1. maijam jāiemaksā 500 eiro valsts kasē (lai saņemtu medicīnisko aprūpi), līdz ar to šo divu gadu laikā Lietuva ir apkarojusi ēnu ekonomiku. Par nodokļu nemaksāšanu darba devējam Lietuvā paredzēts sods – pirmajā reizē 4000 eiro, bet otrajā – 10 000 eiro. Izņēmums ir attaisnotie nodokļu nemaksātāji – reģistrētie bezdarbnieki, pensionāri, invalīdi, studenti, jaunās māmiņas, bērni, kā arī mūķenes un eksprezidenti (par viņiem maksā Lietuvas valsts). Latvijā projekts ir 40% ēnu ekonomikas.

Sarunā iesaistās žurnāliste **M. Libeka**, minot, ka Lietuvas politikā un publicists **Gedimins Navaitis**, runājot par Latviju,

norādījis, ka mums būs grūti atrisināt veselības aprūpes problēmas, jo cilvēki nezina, kur aiziet viņu nodokļi, tāpēc Latvijā ir tik liela ēnu ekonomika. Nodokļu politika Latvijā tiek raksturota kā „duļķaina” (necaurredzama). Tam piekrit ministre **I. Circene**, ka kaimiņvalstīs Lietuvā un Igaunijā ir labāka veselības aprūpe, jo Latvijā nav personificēta maksājuma par veselību. Latvijas valsts budžetā (kopējā katlā) nonāk visi nodokļi (nav personificēta maksājuma par veselību), tāpēc privātā sektorā strādājošie nav ieinteresēti godprātīgi maksāt nodokļus.

Vārds tiek dots Dzemdību nama pārstāvēm. **D. Rezeberga** runā par mātes veselību un perinatālo (zidaiņu) mirstību valstī. Pirms gandrīz desmit gadiem – 2002. gada 31. janvārī tika pieņemts Seksuālās un reproduktīvās veselības likums, kuŗa mērķis ir noteikt tiesiskās attiecības seksuālās un reproduktīvās veselības jomā, lai aizsargātu nedzimušu dzīvību un jebkuŗas personas seksuālo un reproduktīvo veselību. Seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpe ir dzemdību palīdzības nodrošināšanas, seksuāli transmisīvo slimību, cilvēka imūndeficīta vīrusa infekcijas (HIV), AIDS, reproduktīvo orgānu slimību un neauglības profilakses, diagnostikas, ārstēšanas un novērošanas, dzimstības re-

rēgulāru dzimumdzīvi bez kontracepcijas. Savukārt neonatoloģe **I. Kreicberga** uzsver, ka bērns ir reproduktīvās veselības (arī demogrāfijas politikas) galaprodukts un norāda uz savlaicīgas un precīzas diagnostikas nozīmi. Saskaņā ar Seksuālās un reproduktīvās veselības likumu 2006. gada 25. jūlijā tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr. 611 par dzemdību palīdzības nodrošināšanas kārtību. Pēdējā laikā pieaudzis gestācijas (grūtniecības) diabēta, B grupas stafilokoka un bakteriālā vaginīta, kas grūtniecības laikā apdraud bērnu un bieži izraisa vēlinu spontānu abortu vai priekšlaicīgas dzemdības. Gestācijas diabēts ir kļuvis par mūsdienu civilizācijas slimību. Nepieciešama veselības mācības atjaunošana skolās un jauniešu izglītošana kopumā, jo bieži sievietes (jaunās māmiņas) nemāk izvērtēt, kā jūtas mazulis (viņas to vienkārši nezina), tāpēc Latvijā ir tik daudz perinatālo neveiksmju gadījumu.

V. Lejiņš uzsver, ka neauglība Latvijā ir sāpīga tema, jo jau sen tiek runāts, ka latviešu tauta izmirst. Pēdējoreiz **V. Lejiņš** griezās Saeimā par dzimstības veicināšanas jautājumu 2009. gadā un kopš tā laika ir kļuvis pesimists, jo saprot, ka no valsts puses nekas netiek darīts. Lai risinātu neauglības problēmu Latvijā nepieciešami pāris miljonu latu. Vispirms

Dr. Ilze Kreicberga

gulēšanas, grūtniecības pārtraukšanas un medicīniskās apaugļošanas pasākumu kopums, ko veic ārstniecības persona. Šajā likumā ir atsevišķa nodaļa par neauglību, kuŗā definēts, ka neauglība ir dzimumbriedumu sasniegušu divu pretēju dzimumu personu (heteroseksuāla pāra) nespēja radīt bērnu gada laikā, dzīvojot

jāizveido reģistrs (jāzina, cik un kas maksā; jānosaka vecuma cenzs, lai IVF būtu sekmīga u. tml.). Ja valsts apmaksātu tikai pusi, tad kopējās izmaksas būtu tikai Ls 350 000 (gadā Latvijā tiek izdarīti vairāk nekā 1000 mākslīgās apaugļošanas cikli, kuŗu izmaksas vidēji ir ap Ls 700).

(Turpināts 6. lpp)

Vai 2012. gads nesīs jaunas pārmaiņas Latvijas medicīnā?

*Apaļā galda diskusija laikraksta „Laiks” izkārtojumā
Benjamiņu namā (viesnīca „Europa Royale”) 2011. gada 8. decembrī*

(Turpināts no 4. lpp.)

Ja salīdzina šīs izmaksas ar Rīgas Dienvidu tilta cenām (viens no dārgākajiem tiltiem pasaulē; būvniecības kopējās izmaksas lēšamas ap 315 miljoniem latu), tad tas tāds nieks vien ir. V. Lejiņš klātesošajiem jautā, ko darīt cilvēkiem no laukiem, kuriem ir ierobežoti līdzekļi (nav pastāvīga darba un regulāru ienākumu) un kuri grib bērnu, bet nevar pie tā tikt? Rīgas dome savā laikā bija par spermas bankas atbalstu, taču šis jautājums tika noņemts no balsošanas. Spermas banka paredz iespēju iesaldēt spermu izmantošanai nākotnē. Sperma tiek uzglabāta šķidrā slāpekļa vidē, un tās glabāšanas laiks ir praktiski neierobežots.

V. Lejiņš jautā veselības ministrei I. Circenei, vai valdība domā par atvieglojumiem daudz bērnu (trīs un vairāk bērnu) ģimenēm? Piemēram, bērnudārzs par brīvu? Starp citu, laba programma daudz bērnu ģimeņu atbalstam bija Šlesera Reformu partijai, kas gan nesen (2011. gada 1. decembrī) tika likvidēta. I. Circene atbild, ka daudz bērnu ģimeņu ienākumi reāli pieaugs, ja palielinās neapliekamo minimumu par apgādībā esošajam personām (proti, daudz bērnu ģimenei būs jāmaksā mazāki nodokļi). Pašlaik atvie-

IVF klīnikām Latvijā ieguva starptautiski atzītu sertifikātu. Klīnikas vadītāja V. Fodina uzsvē, ka nepieciešams sakārtot Latvijas likumdošanu (par šūnu saglabāšanu un sasaldēšanu, lai pēclikuma pieņemšanas nebūtu iespējamas mahinācijas), kā arī izveidot reģistru (bez tā nevar aprēķināt neauglības ārstēšanas izmaksas).

D. Rezeberga norāda, ka datu bāzes izveidošanā jāiegulda apmēram 10 000 eiro. Nacionālais veselības dienests pašlaik strādā pie vienotas datu bāzes izveides veselības aprūpē. V. Fodina norāda, ka jāprecizē, ko valsts apmaksās (kādas izmeklējumus vai analīzes), tāpēc būtu jāņem vērā Igaunijas paraugs un jāievieš polišu sistēma. Neauglības ārstēšanā Latvijā jābūt kopējām vadlīnijām un vienotai politikai valstiskā līmenī, taču valdības bieži mainās, tāpēc jāsadarbojas vismaz savā starpā.

L. Kovtuna lūdz raksturot kontingentu, kas griežas AVA un EGV klīnikā ar neauglības problēmām. Atbilde – tie ir maksāspējīgie klienti, lai gan to, kam vajadzētu ārstēt neauglību, faktiski ir trīsreiz vairāk. Tāpēc V. Lejiņa vadītā EGV klīnika katru gadu pirms Ziemassvētkiem rīko izlozi, lai palīdzētu ārstēt neauglību tiem,

vai taisīti ovulācijas testi.

Veselības ministre I. Circene izsaka pateicību visiem, kas strādā šajā jomā un daudz ko dara, lai mazinātu neauglības problēmas mūsu valstī. Neauglība ir globāla

veni ceturtdaļai neauglīgo pāru ir vairāk kā viens neauglības cēlonis.

85 līdz 90% neauglības gadījumu tiek novērsti ar medikamentu vai ķirurģisku manipulāciju palīdzību. Šobrīd efektīvākās māksli-

donora dzimumšūnām efektivitāte ir tikai no 15% līdz 30%.

D. Rezeberga norāda, ka jauniešu vidū pieaugusi hlamīdioze. Hlamīdijas ir sīki mikroorganismi, kas vairojas gļotādā. Inficēšanās notiek, baktērijai nokļūstot uz gļotādas. Lielākoties ar tām inficējas seksuālo kontaktu laikā vai arī, neievērojot higiēnu, jo šie mikroorganismi kādu laiku spēj dzīvot arī ārpus cilvēka organisma.

L. Kovtuna ierosina izdot izglītojošu grāmatu pusaudžiem par seksuālo un reproduktīvo veselību (latviski un krieviski) sadarbībā ar Latvijas Ģimenes plānošanas un seksuālās veselības asociāciju „Papardes zieds”. Šo ideju visi diskusijas dalībnieki ar sajūsmu atbalsta. L. Kovtuna mudina ārstus uz sabiedriskām aktivitātēm, sniedzot izglītojošas lekcijas skolās. V. Lejiņš atbild, ka viņš jau to dara, veicot pārrunas ar vidusskolēniem bez skolotāju klātbūtnes. I. Kreicberga piekrist, ka viss sākas no skolas, jo jauniešiem ir nepareiza attieksme pret sevi, skolā tiek ieadzināti dažādi kompleksi, līdz ar to jauniešu vidū piekļibo sociālizācija un komunikācija. Par ierastu parādību jauniešu vidū kļuvis sekstings (aktivitāte, kad bērni un jaunieši ar mobilo telefona starpniecību nosūta seksuāla rakstura izziņas vai savu un vienaudžu kailfoto, kas dažkārt noved pat līdz pašnāvībai).

Sarunas noslēgumā, atgriežoties pie neauglības problēmām Latvijā, M. Libeka norāda, ka sabiedrība isti neizprot šo problēmu, jo tas skar salīdzinoši mazu daļu, un vainojami arī stereotipi

Dr. Voldemārs Lejiņš

glojums par apgādībā esošu personu Latvijā ir Ls 70 (tā ir summa, kas netiek aplikta ar nodokli, bet reāli tie ir Ls 17,50 par katru apgādājamo).

V. Lejiņa viedoklim piekrist viņa kolēģe V. Fodina no AVA CLINIC. Tas ir starptautisks klīniku tīkls, kas izveidots 1993. gadā un specializējas neauglības ārstēšanā. Pirmā klīnika atvērta Somijā, pēc tam Krievijā, Portugālē, Latvijā un Azerbaidžānā. AVA CLINIC Rīgā savu darbību uzsāka 2005. gadā un pirmā no

kas to nevar finansiāli atļauties. 2 nedēļu laikā jau ir pieteikušies 200 pāru, kas vēlas veikt mākslīgo apaugļošanu. AVA klīnika izlozi nerīko, taču regulāri (ne tikai svētkos) finansiāli atbalsta trīs Latvijas bērnu namus (Krāslavā un citur).

Neauglību ārstēt nāk arī cilvēki, kas sakrājuši pēdējo naudu un nereti tas ir novēloti, kad palīdzēt tikt pie bērniņa ir grūtāk. Vidējais vecums ir 39-42 gadi, jo līdz tam neauglības ārstēšanai ir izmēģināta medikamentoza ārstēšana

Ingrida Circene priekšplānā un Dr. Dace Rezeberga

Latvijas problēma, jo līdz šim tikai daudz un tukši runāts, jo nav reālu rezultātu un valsts atbalsta. Tas attiecas uz visu – uz grūtnieču aprūpi, bērnu traumatismu u.c. Rezultāts valstiskai politikai ir redzams Igaunijā, kur dzimst par 3% bērnu vairāk nekā Latvijā.

L. Kovtuna jautā ginekologiem par neauglības iemesliem. Vai tas ir stress? (Klātesošie smejas.) Tā kā nav šī reģistra, tad precīzi atbildēt nevar, taču V. Lejiņš uzsvē, ka pēdējos gados strauji palielinās vīriešu neauglība. Ja agrāk uzskatīja, ka 60–70% gadījumu neauglīga ir sieviete, bet 30–40% – vīrietis, tad tagad vīriešu neauglība ir līdz pat 52% gadījumu. V. Fodina piebilst, ka tas liecina par diagnostikas tehnoloģiju attīstību, jo pirms gadiem vīriešu neauglību precīzi nediagnosticēja. Pašlaik ir jaunas neauglības diagnostikas metodes vīriešiem (spermas funkciju pārbaude). Savukārt sievietes neauglības cēloņi visbiežāk ir endokrinoloģiskas izcelsmes (piemēram, ovulācijas trūkums), kā arī endometriozē (to diagnosticē 6–39% pacienšu ar neauglību) un dzemdes miomas (nosacīts iemesls). 10% neauglības gadījumu tās cēloņi nav nosakāmi, tomēr liela daļa šo pāru pēc zināma laika tomēr iegūst reālu cerību tikt pie bērna (varbūt vainojama sabiedrības negatīvā attieksme pret jaunajām ģimenēm, kas nesteidzas pirmajos kopdzīves gados kļūt par vecākiem). Aptu-

Dr. Violeta Fodina

gās apaugļošanas metodes ir IVF (apaugļošana ārpus organisma) un ICSI (viena spermatozoīda injekcija olšūnas citoplazmā). To rezultātivitāte ir atkarīga no sievietes vecuma: 20-25 gados – 60-70%, 30 gados – 40%, 35 gados – 30%. Tādu metožu kā IUI (intrauterīna inseminācija) un apaugļošanas ar

skali nerunāt par šīm lietām. Joprojām valda aizspriedumi (to apliecina socioloģiskās aptaujas), ka Latvijas iedzīvotāji neauglību saista galvenokārt ar sievietes nespēju radīt bērnus.

LĀZA valdes vārdā J. Dimanta novēlējums visiem lasītājiem – Jaunajā gadā būt veseliem un garā mūžiem!

DARĪT TO, KAS TĪK SIRDIJ

Uz interviju aicinājām drāmatiki, Vides aizsardzības kluba (VAK) viceprezidenti **Leldi Stumbri**. Viņas luga neseno ieguva balvu Nacionālā teātra lugu konkursā. Vienpadsmitās Saeimas ārkārtas vēlēšanās Lelde kandidēja Nacionālās apvienības Rīgas sarakstā. Pēc vēlēšanu liktājiem plūsinājiem viņa no saraksta trīsdesmitās vietas pakāpās līdz piektajai vietai, paliekot nākamā „aiz svītras”, jo no Rīgas vēlēšanu apgabala 11. Saeimā iekļuva četri Nacionālās apvienības deputātu kandidāti.

Pirms gada Lelde man intervijā sacīja: ja būtu jāizvēlas - iet uz teātri vai piedalīties talkā, viņa noteikti izvēlētos talku, jo ir zaļa pēc pārliecības. Taču tas netraucēja Leldi spēlēt pašai savā lugā „Plīvirītis ar punktiņiem” klubā „Austrumu robeža”, un tagad balvu saņēmusi viņas jaunā luga.

Luga taču nav par politiku?

Nē, tās nosaukums ir „Bilde”, un tā ir par mākslinieci un viņas dzīvi, par sarežģītu dzīves uztveri un sarežģītām attiecībām. Sīkāk laikam pat neprotu par lugu pastāstīt, jo tā tomēr vai nu jāizlasa, vai jāredz. Svarīgi ir tas, ka šo konkursu pēc piecu gadu pārtraukuma atkal izsludināja Nacionālais teātris, un tas ir patīkami, jo viņu uzdevums taču ir meklēt latviešu autoru lugas. Cik zinu, konkursā piedalījās aptuveni 70 lugas.

Vai tiešām Latvijā ir tik daudz lugu rakstītāju?

Tas visiem bija liels pārsteigums, bet es zinu, ka patiesībā ļoti daudzi cilvēki raksta lugas. Vairākos konkursos esmu piedalījies arī par lugu lasītāju un vērtētāju, - konkursi šajos piecos gados, protams, ir bijuši, un tajos ir piedalījušies daudzi. Visu laiku runājam, ka mums ir viens, divi drāmatiki, bet tā nemaz nav. Mazajai Latvijai septiņdesmit konkursu darbi - tas ir daudz. Kultūras akadēmijā Lauņa Gundara vadībā tiek mācīti jaunie drāmatiki. Droši vien arī šie topošie drāmatiki piedalījās konkursā, tāpēc lugu skaits ir tik iespaidīgs. Vārdu sakot, konkurss bija ļoti labs pasākums, un es nemaz tā īpaši necerēju uz savu lugu, un tāpēc, protams, man ir prieks, ka saņēmu prēmiju. Tiesa gan, pēc tam visu pārdomājot, sapratu, ka ir notikusi netaisnība, es pat gribētu sacīt, ka netaisnības ir veselas divas.

Vai tu domā par lugu vērtējumu?

Pirmā netaisnība ir tā, ka es, kas esmu drāmatikē jau ilgu laiku un droši varu sevi uzskatīt par profesionāli, piedalījos vienā konkursā ar studentiem, ar iesācējiem. Manuprāt, konkursā tomēr vajadzēja kaut kā nodalīt profesionāļus no iesācējiem, jo mūsu sacensība tomēr nebija īsti godīga. Ir labi, ka jaunie rakstā, viņiem tas jādara un konkursos jāpiedalās, bet likt viņu darbus blakus tiem, kas raksta jau sen, pēc manām domām nav pareizi. Mēs abi ar Lauri Gundaru esam profesionāļi, un mēs arī saņemām balvas, jo mūsu lugas droši vien ir tādas, ko var uzvest uzreiz. Jaunie cilvēki noteikti raksta citā stilā, viņiem ir dažādi

eksperimentāli darbi, viņi tomēr ir iesācēji, tāpēc vajadzēja atrast veidu, kā arī viņi varētu tikt pamānīti. Es gribētu, lai arī jauniejiem ir iespēja izlauzties līdz teātrim, bet viņiem tādas iespējas nebija, un, tas manuprāt ir skumji. Otra netaisnība manuprāt ir tā, ka konkursa kārtība vispār būtu jāmaina. Konkurss izsludināja Nacionālais teātris, un ir pilnīgi saprotams, ka viņi visas lugas, kuŗas uzskatīja par kaut cik derīgām, paņēma sev. Es domāju, ka teātrim vajadzēja būt par šāda konkursa ierosinātāju, bet nosaukt to par Latvijas drāmatūrgijas konkursu, kuŗa žūrijā piedalās pārstāvji no visiem Latvijas teātriem. Tad katram teātrim, arī mazajiem, būtu iespēja sev izvēlēties lugu no iesniegtā klāsta. Tas būtu vareni, jo, domāju, daudziem teātriem atrastos kāda luga, kuŗa tos interesē un kuŗu tie var uzvest.

Tavu lugu Nacionālais teātris uzvedīs?

Jā, nākamajā sezonā, un, protams, man tas ir patīkami un jauki. Man patika lugu rakstīt, un es esmu priecīga, ka varēju to izdarīt līdz galam, jo konkurss ir labs stimulants, kas dzen uz priekšu un liek pabeigt rakstīšanu konkrētā laikā, nevis bezgalīgi labot un pielabot.

Vai šobrīd Latvijā tiek uzvesta kāda no tavām lugām?

Cik zinu, tas notiek tā sauktajos tautas jeb amatiešu teātros. Mani vienmēr ļoti iepriecina, ja man piezvana un saka - esot izvēlējušies manu lugu. Amatiešu teātri man vienmēr ir likušies tādi mīļi, viņi ir lieli entuziasti, braukā pa laukiem, izrādot savus uzvedumus.

Vai tu joprojām darbojies „Austrumu robežas” teātrī?

Jā, spēlējām lugu „Plīvirītis ar punktiņiem”, ko pirms diviem gadiem uzrakstīju speciāli „Austrumu robežai”. Es riskēju, jo piekritu arī piedāvājumam spēlēt lomu. Pārējie spēlmaņi ir burvīga kompanija, sākumā skatījosi uz viņiem uz domāju: „Ārprāts, tik gudri, talantīgi un skaisti cilvēki! Kur nu man viņiem līdzināties!” Tas bija eksperiments, un es to no sirds atzīstu. Vairākus laikus to nedarīšu, bet man ļoti gribējās uzķāpt uz skatuves. Protams, arī tāpēc, ka es pati rakstu lugas, ka daudz esmu piedalījies lugu iestudējumā vērošanā, un, kā jau katrai meitenei, man bija gribējies kļūt par aktrisi. Bet, tā kā esmu bijusi „brīļu čūska” (*smejas*) jau kopš agra vecuma, tad cerību taču nekādu! Milzīgas brilles uz acīm, redzēt bez tām nevar, lēcu toreiz vēl nebija, tāpat aktrises karjēras nekādas. Bet gribējās ļoti, turklāt draugi un paziņas sacīja: „Jā, jā, tev ir iekšā!” Un tad bija iespēja, salasījāmies tāda maza grupiņa „Austrumu robežā”. Profesionāls aktieris mums ir Aivars Siliņš, viņš ir tik mierīgs, taktisks un ļoti man palīdzēja. Vēl uzvedumā mums spēlēja Anna Šteina, kas redzama TV seriālā „Ugunsgrēks”. Trupā spēlēja arī Kārlis Anitēns, drāmatikis un lielu brīvības uzvedumu organizētājs, Ints Teterovskis, dirigents, un Jana Duļevska, TV cilvēks. Komanda ir forša, bet

mums ir projekta teātris, un tas nozīmē, ka katram ir savs pamatdarbs, saskaņot mēģinājumus un izrādes ir sarežģīti. Tomēr ik pa brīdim to lugu vēl rādām.

Vai lugu rakstīšana ir tavs maizes darbs?

Man ir grūti atbildēt, es nezinu, no kā es dzīvoju. Esmu mēģinājusi iet darbā, kur man jābūt deviņos no rīta un kur darbu beidzu piecos vai sešos vakarā, taču tas nav man domāts. Nevis tāpēc, ka es nevaru un man ir grūti, bet tāpēc, ka man ir izveidojusies sava dienas kārtība, rakstu no rīta un dienas pirmajā pusē, pēcpusdienā vairs neko prātīgu uzrakstīt nevaru. Ap četr-

Lelde Stumbre: Man vairs nav atlicis tik daudz laika šajā dzīvē, lai darītu to, ko es negribu.

riem pēcpusdienā jutos kā saplacis gaisa balons. Tā ir iznācis, ka visu savu līdzšinējo mūžu esmu centusies nopelnīt ar savu rakstīšanu un galvenais ir saprast, ka man ir laiks rakstīšanai. Ja strādāju darbā, no kuŗa pārņāku mājās sešos, septiņos vakarā, uzrakstīt vairs neko nevaru, arī domāšana vairs nevedas.

Esī sākusi rakstīt „Lata” romānu sērijai. Kā tava lielā māksla sadzīvo ar ikdienas lasāmvielu?

Par „Lata” romāniem jāteic, ka es tos cenšos rakstīt labi, iekļauties savu kritēriju robežās, lai nebūtu kauns. Man pret „Lata” sēriju vispār principā nav nekādu iebildumu. Es esmu liela lasītāja un domāju, ka ir labi, ja par latu un dažiem santīmiem var nopirkt grāmatiņu. Man drusku žēl, ka mūsu nopietnie rakstnieki mazliet tā kā ignorē šo grāmatiņu sēriju un reizēm pret to izturas ar tādu kā nicīgumu. Nu nav tā nekāda Lielā Literatūra, bet nu un tad? Cilvēki lasa, tas ir svarīgi, lai neaizmirst lasīt.

Tu esi VAK žurnāla tīmekli <http://pienotava.wordpress.com/> redaktore - tikai bez algas un priekšniekiem...

Iemesls, kāpēc sāku *pienotavas* projektu, ir pavisam prozaisks: VAK ir mājaslapa, bet, atklāti sakot, tā ir pavisam aizvēsturiska, izveidota deviņdesmitos gados, vecmodīga un sarežģīta.

Vārdu sakot, mājaslapa savu laiku bija nokalpojusi, bet es, darbojoties VAK, sapratu, ka informācija ir ļoti svarīga. Savulaik esmu strādājusi vairākos žurnālos, tāpēc žurnāla taisīšana man nebija nekas svešs, vienīgi tīmekļa tehnoloģijās gan neesmu zinātāja. Ar domubiedru atbalstu izveidoju *pienotavu*, un tas tiešām ir pārliecības, ne naudas darbs. Mana *pienotava* dod man prieku katru dienu, kad es to apskatos. Man ir gandarījums atnākt uz VAK un parunāties ar kolēģiem, man ir prieks nospēlēt izrādi vai kaut ko uzrakstīt pie sava datora. Man vairs nav atlicis tik daudz laika šajā dzīvē, lai darītu to, ko es negribu.

tā. Vai nav mazliet žēl, ka neklūvi par deputāti?

Bija vēl viens saraksts, kas man piedāvāja kandidēt, bet Nacionālās apvienības uzskati saskan ar mani uzskatiem un priekšstatiem par to, kas Latvijā ir jādara. Ne vēlēšanu kampaņas maratonā, ne dažādās reklāmās nepiedalījos, jo nedomāju, ka par mani gribēs balsot tik daudzi cilvēki, lai es kļūtu par deputāti. Bet ar savu vārdu gribēju palīdzēt sarakstam iegūt lielāku atbalstu, un to es arī izdarīju.

Kā tu vērtē to, kas pašlaik notiek Latvijas politikā?

Vistrakākais šobrīd ir jautājums par valodu. Parakstu vākšana par to, lai Latvijā varētu būt arī otra valsts valoda, man liekas atbildīga. Saprotu, ka referendumā nepietiks balsu, lai to izdarītu, bet domāju - kā tas vispār iespējams, ka esam tik tālu nonākuši!? Satversmē viss ir pateikts, kas vēl vajadzīgs? Ja ir cilvēki, kuŗiem Latvijā nepatīk un kuŗiem mūsu zeme ir sveša, pasaule viņiem ir vaļā, viņi var doties, kurp vien vēlas! Taisnību sakot, mani sanikvoja tas, ka šie cilvēki uzdrošinās kaut ko tādu Latvijā darīt. Neseno tikām vaļā no Padomju Savienības un tām šausmām, kas tur notika, bet tagad atkal griežamies atpakaļ. Es nesaprotu, kā politiķi vispār pat pieļauj domu, ka Latvijā arī krievu valoda varētu būt valsts valoda. Zini, mēs savulaik VAK uzrakstījām toreizējam Valsts prezidentam Zatlēram vēstuli, uz kuŗu viņš pat neatbildēja, - mums bija ideja par nacionālo dārgumu sarakstu, kuŗš būtu svēts un neaizskāpams un kuŗu nekad un nekādos apstākļos nedrīkstētu pārdot vai kaut kā citādi mainīt. Piemēram, mūsu prāt Latvijas meži, Daugava, vēl citas dabas un arī kultūras vērtības nav ne pārdodamas, ne pārtaisāmas, kā kādam izdevīgāk. Latviešu valodu mēs šajā sarakstā neielikām, jo mums likās pats par sevi saprotams un neapstrīdams, ka valoda ir Latvijas pastāvēšanas pamats. Tagad saprotu, ka šajā sarakstā jāieraksta arī latviešu valoda un ka tāds saraksts atkal jāraksta no jauna.

Sallija Benfelde

*Visas Latvijā iznākušās grāmatas
varat iegādāties pie
lielākā grāmatu tirgotāja*

„LATVIJAS GRĀMATA”

Rakstiet, zvaniet, un grāmatas
Jums piesūtīs pa pastu.
SIA "L. Grāmata"

Rīga, Elijas iela 17, LV-1050

Tālrunis +371 67223294

Tālrunis +371 67227248

E-pasts: lgramata@lgramata.lv

Par namu, kas glabā G. Ērenpreisa, J. Rozentāla „Sievietes baltā” un Vairas Vīķes-Freibergas soļus. Un ne tikai

(Turpinājums no BL Nr. 48)

1940. gadā Ērenpreisa fabriku nacionalizēja. 1943. gadā G. Ērenpreiss savu īpašumu atguva, bet jau 1944. gadā izbrauca uz Vāciju, kur strādāja meža darbos, vēlāk būvēja taupības krāsniņas. Slavenais velosipēdu ražotājs miris 1956. gadā Vācijā. G. Ērenpreiss apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni un Atzinības krustu. Viņa rūpnīcu padomju laikā pārdēvēja par „Sarkano zvaigzni”, – velosipēdus tur ražoja līdz 1960. gadam, vēlāk arī mopēdus līdz 1995. gadam. Šobrīd lielā rūpnīcas ēka ir pussagrūvusi – kā kliezsošs pārmetums jaunlaiku bezatbildībai un nesaimnieciskumam tā paveras skatienam no tā sauktā VEF tilta (Gaisa tilta) Krišjāņa Barona ielā.

Taču slavenais Ērenpreisa velosipēds savu spozmi un vārdu nav zaudējis arī mūsdienās. Par to rūpes uzņēmis G. Ērenpreisa pēctecis, viņa brāļa mazmazdēls Toms Ērenpreiss, cilvēks ar mākslinieka un filozofa dvēseli. Jau sesto gadu viņš savā

divriteņu darbnīcā A. Čaka ielā 90/4 nodarbojas ar seno spēkratu restaurāciju, amata knifus apguvis pie dažādiem meistariem. G. Ērenpreisa divriteņim jābūt ar gaišu rāmi, ļoti stabili gaitu, smalkām līnijām, puķišu ornamentiem, skaistu ādas apdari, spoži niķelētam un chromētam.

Lai populārizētu agrākās Latvijas ritenbraukšanas tradīcijas, Toms 2010. gadā izveidoja Latvijas Veclaiku divriteņu klubu. Vislielāko pazīstamību un populāritāti klubs ieguvis nu jau divos organizētajos Tvida (*tweed*) braucienos Liepājā un Rīgā (izbraukums ar senu velosipēdu, retro tērpos, saistīts ar Tvida karaļa un karalienes kronēšanu).

Izstādi savās ciemu dienās Rīgā apmeklēja arī Sarmīte Ērenpreiss-Janovska, Gustava Ērenpreisa meita. Viņa joprojām darbojas laikrakstā *Brīvā Latvija* – gan par Anglijas abonentu administratori, gan ik pa laikam uzrakstot kādu asprātīgu repliku avīzē. Galvenokārt pa-

Sarmīte Ērenpreiss-Janovska

zīstama ar savu smalko humora izjūtu un asprātīgumu, „uztaisot dūšu” kolēģām, it īpaši krīzes brīžos, kad viss neiet gluži gludi. Sarmīte rosīgi darbojas „Straumēnu” sabiedriskajā dzīvē un rūpīgi glabā Gunara Janovska garu savā skaistajā namiņā Krikā.

Pēckara gaitās ģimene nonāca Hidesekas nometnē pie Detmoldas. Izrādās, tur savu radnieku meklējumos bijis arī Sarmītes dzīvesbiedrs, izcilais rakstnieks Gunars Janovskis. Pēc septiņiem gadiem Sarmīte ar māsu Maiju nosūtītas skoloties uz Angliju. Un Sarmītes turpmākā dzīve rit šai zemē. Māsa Maija pēc ilgākiem gadiem Vācijā tagad dzīvo Latvijā. Brālis Juris, diplomēts ārsts, dzīvi vada starp Rīgu, Kaltēni un Vāciju.

Sarmīte savu tēvu atceras kā ļoti stingru un mērķtiecīgu vīru. Māte Anna iespējusi gan rūpēties par ģimeni un būt mīla māmiņa, gan strādājusi Latvijas Bankā un atradusi laiku sev tīkamam vaļaspriekam – mācījusies solodziedāšanu.

Ligita Kovtuna

Iedvesmojošs dzīvesveids

Ar velosipēdu restaurācijas darbnīcas īpašnieku Tomu Ērenpreisu tikās Armīda Priedīte

Ar Tomu tikāties vietā, kur atdzimst velosipēdi. Kādā Čaka ielas sētas namā, viņa darbnīcā. Toma lolojums, kas viņam šķiet svarīgāks par visu pasaulē. Īpašumam gan ir vairāki kompanjoni. Taču Toms ir „galva”, kas visu vada, organizē un pārredz. Protams, cik nu atliek laika, Toms arī pats restaurē senos velosipēdus. Lai gan ir komanda, kas to dara, Tomam šis darbs ir sirdslieta un, kā pats saka, dzīvesveids. Varbūt liela nozīme arī senču aizrautībai un saistībai ar velosipēdiem. Vecākā gadagājuma cilvēki atceras, jaunāki ir dzirdējuši vai lasījuši nostāstus par Gustavu Ērenpreisu un velosipēdu ražošanu Latvijā pagājušā gadsimta sākumā. Šis cilvēks ir Toma vecvectēva brālis. Kad vaicāju, vai darbnīcas klientu piesaistē arī uzvārdam ir nozīme, Toms atbild: „Protams! Un ar vecvectēva brāļa uzvārdu man ir uzlikta liela atbildība. Es to apzinos. Pazīstami cilvēki man ir teikuši, ka laikā, kopš vadu šo darbnīcu, esmu pārmainījies. Esmu kļuvis atbildīgāks. Nopietns.”

Vai Toms atceras savu pirmo bērības velosipēdu? „Tas bija sen... Man bija četri vai pieci gadi, kad sāku braukt ar trīsriteņi. Savu pirmo divriteņi arī atceros. To man tēvs uztaisīja. Viņš bija automehāniķis, šoferis.” Kā Toms ikdienā pārvietojas? Kājām, ar automašīnu vai ar velosipēdu? „Mans transporta līdzeklis pamatā ir velosipēds. Ja vien nekas nav jāpārvadā. Tādās reizēs braucu ar automašīnu.”

Kad radusies doma sākt velosipēdu restaurāciju? Līdz

beidzot – pat atvērt darbnīcu? Esot bijusi liela vēlšanās uztaisīt pašam sev divriteņi. Taču nav bijis neviena, kam palūgt to izdarīt. „Tad arī sapratu, ka jādara vien pašam. Tā nu kopīgi ar domubiedriem sākām. Darbnīca mums ir jau gadus piecus. Palīdzam cilvēkiem tikt pie seniem riteniem. Mums ir daudz velosipēdu, kas gaida restaurāciju. Un varbūt arī savu nākamo īpašnieku.” Jā, velosipēdiem, tāpat kā cilvēkiem, ir savi likteņi. Un šeit, Toma darbnīcā, tie dzīvo pārdomās par aizvadītajiem gadiem. Atpūšas pēc ilgajiem skrējieniem. Un, kad pienāks īstais brīdis, rīpos atkal. Kāds uz darbnīcu atved savas vecsmātes vai vecāteva divriteņi. Kāds atnāk papriecēt acis par senajiem braucamrikiem, cits vēlas kādu no tiem iegādāties sev vai dāvināšanai. Braucamriku kolekcija ir paprāva.

Par interesantu un visnotaļ unikālo darbnīcu nekur nav reklāmas. Un tomēr – cilvēki ceļu uz šejieni atrod. „Jā, nekādas reklāmas man nav. Jūs pati pārliecinājieties, ka no ielas mūs ir grūti atrast. Tomēr darba mums netrūkst. Tie, kam vajag, mūs atrod.” Sena patiesība, ka vislabākā reklāma ir no mutes mutē. Cilvēki pārliecinās. Uzticas. Un ieteic citiem.

Kāds ir bijis vecākais restaurācijā nonākušais velosipēds? „Vecākais bija 1919. gada ražojums,” stāsta Toms. „Galvenokārt ir 20. – 30. gadu velosipēdi. Tie ir gadi, ar kuriem visvairāk strādājam. Taču mūsu mērķis ir strādāt ar vēl vecākiem, ar 19. gadsimta riteniem. No velosipēdu pirmsākumiem.”

Kad Tomam vaicāju, vai kāda velosipēda restaurācija ir sagādājusi īpašu gandarījumu, viņš atbild, ka ikkatrs restaurētais velosipēds sniedzot gandarījumu. Protams, interesantāk esot strādāt ar vecākiem, retākiem velosipēdiem. „Nedrīkst darbus šķirot. Katram darbam, sevišķi tas attiecas uz restaurāciju, ir jābūt nozīmīgam.” Toms stāsta, ka pēc dizaina ļoti īpaši esot Ulmaņlaiku divriteņi. Visur Eiropā esot ražoti brūni un melni velosipēdi, bet Latvijā tie bijuši ar senām, kopš cara laikiem saglabātām tradīcijām – bagātīgi izrotāti ar puķītēm, spoži niķelēti. Velosipēdi bijuši krāšņi. „Katru dienu apbrīnojam senos divriteņus. Skatoties uz tiem, iedvesmojamies. Dienā milzīgs gandarījums. Lūk, arī atbilde, kāpēc es šo darbu daru,” saka Toms.

Darbs un vaļasprieks vienlaikus. Velosipēdi un to restaurācija – kā dzīvesveids. Tomam pieder velosipēdu restaurācijas darbnīca. Pieder no senčiem mantotā mīlestība uz velosipēdiem. Un – prāva šo braucamriku kolekcija. Taču... Toms uzsver, ka viņš nav kolekcionārs. „Galvenokārt esmu restaurators. Man patīk šo darbu darīt.” Kad pavaicāju, ar kādu divriteņi Toms pats brauc, atbilde ir īsa: „Man ir dažādi riteni.” Jā, biju taču piemirsusi, ka viņam ir plaša izvēle. Divdesmito, trīsdesmito gadu riteni. Katrs ar savu „raksturu” un izskatu. Arī sporta riteni. Un atkal Toms teic: „Es neesmu kolekcionārs.”

Pavaicāju Tomam, vai viņam ir kādas īpašas Ziemsvētku tradīcijas. „Mēs šeit, darbnīcā, esam kā rūķīši. Kāds varbūt vēlas

zem eglītes dāvanā sagādāt velosipēdu. Tāpēc gada nogalē darbnīcā darbojamies visi kā rūķīši. Mājās... Ziemsvētki ir

viena no retajām reizēm, kad visa ģimene varam būt kopā.” Tādi, lūk, ir svētki cilvēkam, kuram dzīvesveids ir velosipēdi.

LATVIEŠI ZVIEDRIJĀ

Divēji svētki vienā dienā Stokholmā

Pirmie svētki norisēja sestdien, 12. novembrī, dienvidu priekšpilsētā Vorbijā, kur **Starptautiskais bērnu mākslas muzejs svinēja 10 gadu darbošanos.** Uz šo jubileju bija aicināti Kolkas pagasta Mazirbes speciālās internātskolas audzēkņi ar skolotājiem.

Kā sākās šāda sadarbība? – Lūk, ja gadās izdarīgi cilvēki ar siltu sirdi un gaišu prātu, – viss var notikt! Dagnija un Hanss dzīvo Stokholmas otrā pusē – ziemeļos, Valentūnā. Taču gadījuma vai likteņa pēc abi iepazīna Mazirbes skolu, kur dzima ideja: ar šādu bērnu darbiem jāiepazīstina pasaulē! Šo domu šķeterējot, timēkli uzdūrās Vorbijas bērnu mākslas muzejam. Zvanīšanās, runāšana – un pēkšņš aicinājums braukt turp bērniem ar savu darbu izstādi. Kad par to visu informēja vēstniecību Stokholmā, arī tur radās atbalsts.

Šai Mazirbes skolai ir sena vēsture. Tā esot bijusi vienīgā skola, kur no 1923. līdz 1934. gadam mācīta lībiešu valoda. Arī tagad vēl (kopš 1992. g.) skolas telpās ik vasaru notiekot lībiešu bērnu un jauniešu nometnes, kur skan lībiešu valoda. Pārējā laikā (jau no 1970. g.) skola domāta bērniem ar speciālām vajadzībām. Cēloņi šīm vajadzībām var būt dažādi un sarežģīti – gan ģenētiski, gan sociāli. Tos izmeklē profesionāli, dodot norādījumus. Šinī skolā ar internātu mācās bērni no 4. līdz 9. klasei individuālā tempā. Mācībās iestrādātas praktiskas iemaņas, ievērojot bērnu savdabības. Zīmēšana, mūzika, teātris ir pārdagoģiskā darba sastāvdaļa, kā arī brīvā laika pašdarbība. Viņu lietiskās mākslas darbi bijuši izstādīti Latvijā dažādās vietās.

Un nu mazirbnieki ir klāt ar savu darbu izstādi, un ielogotās

glezniņas skatāmas izstādē līdz 15. decembrim. Mūzejs tām pievienojis jau agrāk savāktos darbus no citu tautību bērniem, radot plašu panorāmu par bērnu mākslas īpatnībām. Bet Mazirbes skola vēl bija nodomājusi muzeja jubilejā kā speciālu dāvanu sarīkot isti latviskus dzimšanas dienas svētkus. Pēc mūsu vēstniecības pārstāves Vitas apsveikumiem un uzrunas vārds tika dots Latvijas ciemiņiem, kas visi bija tērpušies svētku drānās – lībiešu tautastērpos. Uz galda,

ritmos. Līdzdziedātāju – Zviedrijas latviešu – nebija daudz, bet viņu mazajiem bērniem tika īpašs prieciņš, kad mazirbēni rādīja leļļu teātri ar pašstaišiem zaķiem, lāčiem un abru vecīti. Zviedru publikas šādā sestdienas vidū arī bija pamaz, toties apkārtnes skolas bērni dažādā vecumā šaudījās labs pulciņš. Visiem viņiem tumša seja un melni mati, jo Vorbijā mīt ap 90% iebrāucēju ģimeņu. Bet, kad sākās latviskās rotaļas, visi sagāja kopā vienā čemurā – mazie uz

latviešu skola, svinot Mārtiņus, kas iekrīt gan 10. novembrī, bet šoruden skola tos svinēja 12. novembrī. Mārtiņdienas tradīcija Stokholmas skolai ir vecum veca. Cik atceros, katru rudeni ir veidota „Mārtiņu komanda”, kam bija jāgādā telpas tuvāk dabai un jā rūpējas par norisi. Skolas darbs tad nenotika parastajā telpā un laikā, bet visa saime ar vecākiem un ciemiņiem devās laukā mārtiņot. Tagad „jaunlatviešu” vadība šo tradīciju vēl paplašinājusi, pieaicinot no

gan pa divi, gan pa vienam „ķuzu ķuzu, vizu vizu Mārteniņa vakarā”. Kaut cik elpu atvilka, kad mazirbēni rādīja savu leļļu teātri ar zaķiem un lāčiem, mazulišus priecinot, vai pieskrienot pie galda padzerties vai ābolā iekosties. Ļaužu te bija saradies papildinām – pat no tālākām Zviedrijas vietām. Latvieši tikoja pamidīties savā pulī, piesist kājas pēc sava ritma. Sirds vilka sadziedāties bez diriģenta un notīm, mēģinot atcerēties vārdus no „Ķēviņ, mana švilpstīte” vai „Pērkonītis dancināja”. Kad tumsa bija gaismu apēdusi,

Mazirbnieki vernisāžā

kas aplāts ar linu galdautu, svečturī mirgoja sveces un kārdināja no Latvijas atvestais ciennasts: dižens klinģeris, rauši māla un izrakstītās koka tvertnēs, raibu raibie krikumi, dzērveņu sula un sīpoliņu āboli. Tika pīts un mētrām pušķots krēsls, un, korim dziedot „Lai dzīvo sveiks!”, līdz griestiem lidināja muzeja vadītāju. Pārsteigums varens. Nu aicināja visus mieloties, un koris turpināja tautasdziesmas – kokles un vijoles pavadīts dažāzados

pleciem, lielākie ņīgu ņēgu pa vidu, – melns, balts vai sirms –, bija ko smiet, didīties un locīties. Gribot negribot rokas sadevās kopā, smaidī apmainījās bez vārdiem, un prieka siltums vienoja dažādu tautu un vecumu cilvēkus. Kad pēcāk apdāvinājās ar grāmatām, likās, solījumi vēl sadzirdēties un redzēties ir reāli domāti. Svētki bija izdekušies, taču diena vēl nebija beigusies.

Mazirbēni piedzīvoja otras svētkus, ko rikoja **Stokholmas**

Latvijas kādus folkloristus. Šogad atbrauca t.s. dziedošā ģimene – Tallu ģimenes četrinieki, kas spēlēja, dziedāja, vadīja rotaļas – visu pēc izstrādātas programmas. Sagadījās, ka svētku vieta nebija tālu no Vorbijas – kādā Segeltorpas skolā, kur varēja satikties latviešu bērni, abpus Baltijas jūras kopīgi mārtiņojot.

„Mārtiņš kūra uguntiņu” un mārtiņbērni posās uz lauku. Ap skolu – kā jau Stokholmā – lielais, melnais plašums pletās augšup lejup, un tur virzījās liku loču garais gājiens maskās vai raibām, izkrāsotām sejām, nesot rokās lāpas vai luksturīšus. Tēvi, mātes stūma bērnu ratiņus vai ganīja savus izdīdītos bērnus. Beidzot

Mazirbes meitenes vernisāžā

Plašajā skolas ēdamzālē bija sakārtotas visādas nodarbību darbnīcas, kur ģimenes un bērni izmēģināja savas spējas un mākas. Dziju rotājumu galda ar dažādu krāsu dzīpariem vilināja veidot lellītes un rūķišus. Puzuru darināšanai nepieciešamas bija citas iemaņas, un rotu veidošana prasīja rīcību ar darbarīkiem. Puiši priekšnamā varēja lietot āmurus u.c. galdniecības „ierocus”, jo tur gatavojās lāpu gājienam. Mārtiņš šoruden neatbrauca vis „ziemas ceļu, mikstu sniegu putinot”, jo laukā termometrs rādīja plūs 4°. Bet, kad Tallu četrinieki aicināja „dārziņā”, kur „Mārtiņa gailīši danci veda”, tad dejoja, lēca un dipināja

nogāzē atkal iestājās kārtība – dziedāja, spēlēja, lēca dančus, gāja arī rotaļās. Stāvot nomaļus, šķita, ka tiek piedzīvota kāda mītiska parādība: svešzemes lielpilsētā, kādā tumšā plašumā, pēkšņi simts latviešu ar bērnu baru lec un dango senatnīgā ritmā, šur tur šaudoties uguns mēlītēm... Reālitate iestājās, kad no kalna nāca ziņneši, ka saimnieces gaida sagatavotajās vakariņās. Pēc tam jau vēl tika dziedāts, bet pienāca arī pēdējie vārdi: „Ej, Mārtiņ, nu uz Rīgu, nu mēs tevi pavadām”, kurīem vēl kāds cits piemetināja: „Kaut varētu Mārtiņdienu aiz ausīm noturēt.” Bet nevarēja...

V. Lasmane

LATVIEŠI DĀNIJĀ

Liecības par latviešiem trimdā

Gada nogalē Latvijas vēstnieks Dānijā Gints Jegermanis tikās ar ilggadējo latviešu draudzes Kopenhāgenā (1977-2002) vadītāju Līviju Klānu-Kovalevsku.

Viņa vēstniecības rīcībā nodeva daļu sava archīva. Vienu daļu archīva viņa jau 2002. gadā nosūtījis Latvijas Valsts archīvam. Vēstniecības rīcībā ir nonākušas

vairākas vērtīgas liecības par latviešu draudzes dzīvi, Dānijas latviešu kultūras darbību, atsevišķas fotografijas, trimdas latviešu avižu rakstu izgriezumus, Dānijas presē publicētais par Latvijas bēgļiem. L. Klānas-Kovalevskas krājumā ir Dānijas Latviešu nacionālās komitejas (DLNK) darbības materiāli, kā arī DNLK izdevuma Dānijas *Latviešu Ziņas* sakopojums no 2. numura līdz pēdējā numura brošūrai (1957-1999). Īpaši vērtīga ir materiālu kopa par t. s. Kopenhāgenas tribunālu (1985. gada 25. un 26. jūnijā), kur Baltijas valstu bēgļi liecināja pret Padomju Savienības noziegumiem. Starp saglabātajiem materiāliem atrodamas arī liecības par latviešu kaņavīru kapu vietām dažādās Dānijas kapsētās. Vēstniecība saziņā ar Ārlietu ministrijas lietpratējiem vienosies par L. Klānas-Kovalevskas archīva turpmāko lietojumu.

Latvijas vēstnieks Dānijā Gints Jegermanis tiek ar ilggadējo latviešu draudzes Kopenhāgenā (1977-2002) vadītāju Līviju Klānu-Kovalevsku, kas vēstniecības rīcībā nodod daļu sava archīva

Sveiks, draugs, Kocēnu 3x3!

Ja tevi interesē Latvija, latvieši no visām pasaules malām, latviska, tuva un savstarpēji bagāta kopā būšana, gaidīsim tevi 3x3 saietā Kocēnos no 2012. gada 8. līdz 15. jūlijam. Varēsi veselu nedēļu baudīt Valmieras puses kultūrvidi, līdzīgi domājošu cilvēku atbalstu un latviskas aktivitātes vairāk nekā 25 ievirzēs.

Par mums. Mēs esam Dina un Reinis Ceplī, četru bērnu vecāki. Savā ikdienas dzīvē Reinis ir atkritumu apsaimniekošanas uzņēmuma vadītājs, bet Dina – ārste, kas sagaida šajā pasaulē ierodamies mazuļus. Kopā ar saviem bērniem Doru (16 g.), Justu (10 g.), Jāni (5 g.) un Madi (1 g.) mēs esam ilggadēji 3x3 kustības dalībnieki un atbalstītāji. Esam iemēģinājuši savus spēkus saietā darbā, vadot ievirzes, bet šogad mums uzticēts godpilnais uzdevums izlotot savu pirmo 3x3 saietu Kocēnos.

Par saietu esam izvēlējušies savdabīgu dabas faino menu – atālu – pēc nogaišanas vai nopļaušanas ataugušu zāli. Ir pārsteidzoši vērot – lai kāds spēks zāli piekļāvis pie zemes, tā ataug. Tiklīdz ir pagājis laiks, kas nepieciešams, lai sakoptu saknēs mītošo spēku, zāle zeļ no jauna. Tā arī Kocēnu 3x3 saietā nedēļā kopsim savās saknēs mītošo spēku un lūkosim ieraudzīt jaunas iespējas savai izaugsmei. Aicinām mūs katru pārdomāt sevī mītošos, neizsīkstošos resursus, lai varam stiprināt un bagātināt cits citu.

Mūsu izraudzītā vieta Kocēni atrodas tikai pāris kilometru attālumā no Valmieras. Pēc ter-

ritoriālās reformas Kocēni kļuvis par Kocēnu novada centru, apvienojot Kocēnu, Bērzaines, Dikļu, Vaidavas un Zilākalna pagastu. Kocēnu novada vēsture iesniedzas 800 gadu senā pagāt-

florbola halle ir tikai neliela daļa no tā, kas nes Kocēnu vārdu pasaulē. Šeit dzīvo darbīgi, uzņēmīgi, stipri un radoši ļaudis, kas apņēmušies mūs visus sagaidīt, uzņemt un izmitināt savās mājās.

Ceplju ģimene 2011. gada jūlijā Liepnas 3x3 saietā, no kr. Dora, Justs, Reinis, Dina, priekšā Made, Jānis

nē. Daļu Kocēnu pagasta veido Gaujas Nacionālais parks ar saviem dabas pieminekļiem. Gleznainā apkārtnē un Zilā kalna tuvums dara šo apvidu īpaši pievilcīgu tūristiem un dabas mīļotājiem. Skautu kustība, slavenā Kocēnu zirgaudzētava, jaunā

Piedzīvosim visi kopā šo rosības pilno, latvisko nedēļu!

Mūs gaidīs liels pagalmis, ko no visām pusēm ieskauj koki un senās Kokmuižas pils ēkas, kuŗas tagad atrodas pamatskola, atjaunotais kultūras centrs un sporta nams. Turpat netālu ir

bērnudārzs, kā arī neliela atpūtas bāze, kas palīdzēs mums visiem nodrošināt apmešanos. Gulēsim praktiski un askētiski – uz matračiem, kas būs novietoti uz grīdas skolas klasēs un bērnudārza telpās, tomēr tiem, kam nepieciešams lielāks komforts, mēģināsim rast individuālus risinājumus kāda kocēnieša ģimenē vai tālākās atpūtas vietās. Būs pieejams siltais ūdens, un darbosies dušas. Uz ēdienreizēm pulcēsimies pamatskolas ēdamzālē un turpat netālu novietotā ēdināšanas teltī.

Darbošanās saietā notiks trijos cēlienos – rīta ievirzēs, pēcpusdienas un pievakares ievirzēs. Ievirzes vadīs paši trīsreiztrīsnieki, Latvijā un pasaulē pazīstami lektori un sava amata meistari no dažādiem Latvijas novadiem.

Savas saknes apzināsim un kopsim ievirzēs Latvijas vēsture bildēs, latviskā virtuvē, latviskie godi, Dievturība, mūsu spēka avoti u.c. Dabas varenību apjautīsim ar zāļu sievas zelta padomiem, putnu mācību. Dabas takas izstaigāsim zinīgas mežsardzes pavadībā. Veltīsim laiku ķermeņa un gara atveseļošanai pirts mācībā, rīta vingrošanā, dejā un kustībā, un dažādās sporta aktivitātēs. Papildināsim amata prasmes rotkalšanā, floristikā, ziepju „vārīšanā”, ādas apstrādē, tautisko kreklu darinā-

šanā, leļļu veidošanā u.c. Mazos nometniekus aizraus bērīšu skoliņa pašiem mazākajiem, sprīdīšu skoliņa pirmsskolēniem un vakara pasaciņa pirms došanās uz miega muižu. Mazie varēs arī veidot animācijas filmiņu, darināt maskas, strādāt rokdarbus un dažādām vecām lietām piešķirt jaunu dzīvi, kā arī izmēģināt prasmes žurnālistikā. Būs arī prāta iekustināšanai paredzētās ievirzes – ģimeņu seminārs, apvārsnis, politika u.c., bet vakaros dancosim, dziedāsim, baudīsim kultūru un radīsim to paši, Brīvajā mikrofonā uzstājoties ar saviem priekšnesumiem.

Izbaudīsim arī Kocēnu īpašos dārgumus – florbola halli, kur spēlēsim florbolu, un zirgaudzētavu, kur apgūsim zirgu mācību.

Pilna informācija par nometni būs pieejama 2012. gada februārī, www.3x3.lv un laikrakstos.

Ārzemju latviešus lūdzam pieteikties pie koordinātorā Arnolda Ruperta, liga3x3@iserv.net 2141 Brunsink N.E. Grand Rapids, MI 40503. USA. Tāl. (616)456-8023. Dalības maksa ārzemju latviešiem ir \$ 280 personai (bērniem līdz 3 gadu vecumam bez maksas, 3-7 g.v. pusceņa), bet nepārsniedzot \$ 700 kolģimenei.

Dina un Reinis Ceplī
koceni3x3@gmail.com

ZIŅAS ĪSUMĀ

Skrieveru saksofonistu kvartets *The Green Land* bija uzaicināts sniegt divus koncertus Somijas vēstniecības Latvijā rīkotajā Somijas un Latvijas tirdzniecības asociācijas, kā arī Latvijas un Somijas draudzības biedrības (*Rozentāla biedrības*) Ziemsvētku sarīkojumos.

Balvu novada Bērzkalna Rubenā Ziemsvētkus svinēja jaunatvērtais Saiea namā, kas uzcelts ar Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai finansiālu atbalstu. Celtniecība izmaksājusi Ls 27 379,23.

Degvielas uzpildes stacijas "Virši - A" darbinieki mazturīgiem pensionāriem Ziemsvētkos dāvināja 700 paciņas Latvijā ražotu saldumu. Pirmās paciņas stacijas darbinieki nogādāja pilsētas veco ļaužu mājas iemītniekiem.

Ogres Kultūras centrā Latvijas Bāreņu biedrība uz kopīgu Ziemsvētku sarīkojumu pulcināja aptuveni 200 bāreņu no visiem valsts novadiem. Bija koncerts, rotaļas, nāca Ziemsvētku vecītis ar dāvanu maisu. Ar paštaisītiem rotājumiem izgreznoto lielo eglīti bērni pēc svētkiem uzdāvināja Ogres pansionātam.

Rēzeknes novada Silmalas pagasta Gornīcas ciemā ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansiālo atbalstu gadu mijā modernizēta ūdenssaimniecība – rekonstruēti ūdensvada tīkli, atdzelzēšanas stacija, arteziskā aka, notekūdeņu attīrīšanas iekārta. Tādējādi līdz daudzstāvu namiem nonāk kvalitātīvs dzeramais ūdens. No kopējās izmaksas Ls 149 756 – 85% sedza Eiropas fonds, pārējo pagasta pārvalde.

Terechovas robežkontroles punktu, Latvijas (arī ES) un Krievijas robežu, 21. decembrī apmeklēja satiksmes ministrs A. Ronis, iekšlietu ministrs R. Kozlovskis, Latvijas vēstnieks Krievijā E. Skuja un Krievijas vēstnieks Latvijā A. Vešņakovs, lai kopīgi lemtu par kravas transporta robežšķērsošanas uzlabošanu. Sliktajos laika apstākļos lidojumu nācās pārtraukt un atgriezties Rīgā, kur ar Robežsardzes dienesta palīdzību tika noorganizēta video konference ar atbildīgo dienestu amatpersonām uz robežas.

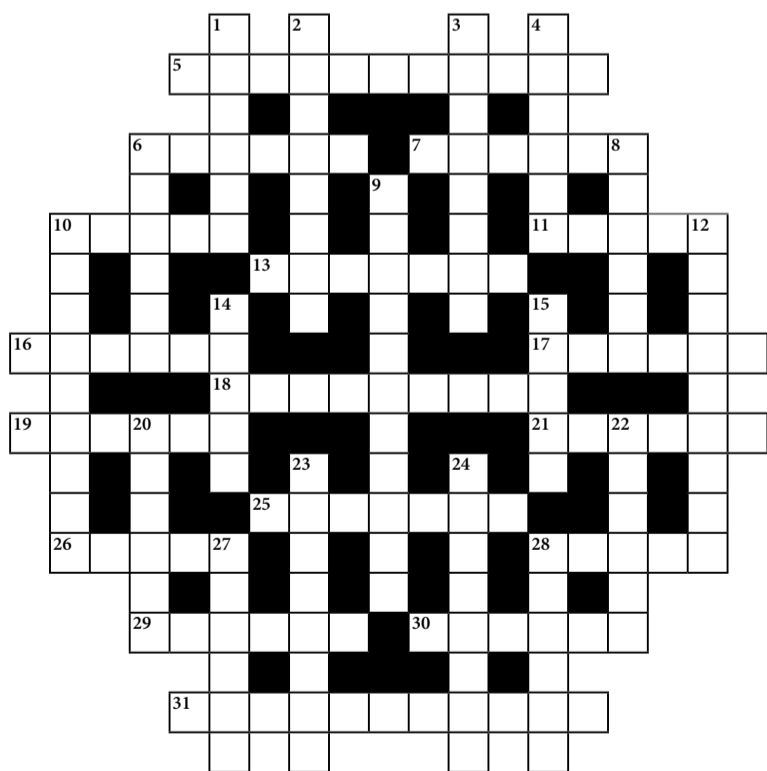
Daugavpils universitātē (DU) notika DU Izglītības un vadības fakultātes un Ilgtspējīgas izglītības institūta rīkotais saiets, kas bija veltīts DU 90. gadadienai un UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas 20. gadadienai, kuŗā piedalījās arī tās pārstāvji.

Valmierā 2012. gada 5. – 8. janvārī notiek XXI Starptautiskais Ziemas mūzikas festivāls, ko tradicionāli rīko Valmieras Mūzikas skola. Piedalās viesi – profesionāli mūziķi un mūzikas skolu audzēkņi no Latvijas, Igaunijas un Lietuvas. Festivāla atklāšanā 5. janvārī uzstājas Līga Patmalniece (mecosoprāns) no Briseles Karaliskās konservātorijas, solisti no Latvijas Mūzikas akadēmijas, Valmieras Mūzikas skolas un viesi.

Īsziņas sagatavoja Valija Berkina

Krustvārdu mīkla

Sastādījuši Daiga un Ilmārs Kalni (ASV)

Līmeniski. 5. Kalns Vidzemes augstienē. 6. Ausma. 7. Latviešu rakstnieks (1871-1911). 10. Ņemt rokā. 11. Cieši ietīt. 13. Leņķis starp kādu izvēlētu virzienu un ziemeļu virzienu. 16. Apaļš trauks ar stampu vielas sasmalcināšanai. 17. Izjust nepatiku pret citu cilvēku panākumiem, veiksmi. 18. Uzraudzīt, pārļūkot, pārbaudīt. 19. Audi, kas veido zobu ārējo kārtu. 21. Zivju ske-

leta kauli. 25. Svinīgas skates, gājieni. 26. Neliela (laivu) pietāte. 28. Ar redzi uztveramais. 29. Viengadīgi kurvjiežu dzimtas dārzeni. 30. Cukurrūpniecības blakus produkts. 31. Telefona centrāles darbinieks.

Stateniski. 1. Pakāpeniski palielināt (ko) skaitā, apjomā. 2. Ūdensroze. 3. Neliels vagonš šaursliežu dzelzceļiem vai trošu ceļiem. 4. Ierīce ūdens transporta

līdzekļa stāvēšanas nostiprināšanai brīvā ūdenī. 6. Debess sfairas punkts, uz ko vērsta Saules relatīvā kustība attiecībā pret citām zvaigznēm. 8. Katoļu garīdznieka tērs ārpus dievkalpojuma. 9. Tāds, kas izjūt apmierinātību. 10. Priekšmets, kas mānīcīgu cilvēku uztverē nes laimi. 12. Optisks instruments tālu priekšmetu saskatīšanai. 14. Kājceliņi. 15. Kuģu piestāšanai un stāvēšanai ierīkotas vietas piekrastes joslā. 20. Aparāts šauru, ļoti intensīvu monochromatiskas gaismas staru kūļa iegūšanai. 22. Formas izveidojums; formas pilnveidošana. 23. Neierasties paredzētajā laikā. 24. Dzirnāviņš. 27. Lejot iepildīt (kur). 28. Zēnu un jauniešu organizācijas biedrs.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 48) atrisinājums

Līmeniski. 1. Špagats. 4. Kraujas. 7. Patoss. 8. Plikas. 11. Rings. 12. Ainas. 13. Svīre. 14. Stabules. 16. Eskadras. 19. Stratonauts. 22. Skaistas. 24. Kartings. 28. Īriss. 30. Līste. 31. Svins. 32. Inesis. 33. Līgana. 34. Atsaite. 35. Iestīgt.

Stateniski. 1. Šoneris. 2. Aktis. 3. Saskare. 4. Kulises. 5. Alkas. 6. Spīnētis. 7. Pinkas. 9. Svītra. 10. Ēna. 15. Untas. 17. Attīt. 18. Boa. 20. Tarifi. 21. Indija. 22. Spīgana. 23. Atlaide. 25. Apenīni. 26. Saptapt. 27. Aso. 29. Steķi. 31. Stars.

SVĒTKU ATMIŅAS

Manā sirsniņā eņģeļi dzied...

Detroitas Sv. Pāvila latviešu draudzes Ziemsvētki

Agrais 3. decembra rīts Detroitas priekšpilsētā Fārmingtonhilā, Sv. Pāvila latviešu draudzes baznīcā pulcināja neierasti daudz dievlūdēju. Lai atzīmētu Otrā Adventa svētritu latviešu draudzes mācītāja Frīča Sīpola (BP) un draudzes

sekojošām pusdienām. Jaušamā mielasta smaržu buķete no virtuves puses liecināja par kaut ko gardu gaidāmajā mielastā. Arī samērā plašais tirdziņš izlikto mantu klāsts daudzus no apmeklētājiem jau laikus rosināja nodrošināties gaidāmajiem Ziemsvētkiem. Gau-

mīgu apsveikuma kartiņu, rotaslietu un sezonai atbilstīgu ēdamlietu izkārtojums aicināja ne vienu vien dziļāk ieskatīties savos maciņos un atvēlēt vienu vai otru lietu Ziemsvētku dāvanai, kā arī apsveikumu iegādei aizejošā gada nogalei. Šis ir laiks, kad spēja dot ir vērtējama daudz augstāk par spēju ņemt.

Labi apmeklētā sarīkojuma ļaudis pamazām ieņēma vietas ap skaisti klātajiem galdiem. Pēc Sv. Pāvila latviešu draudzes priekšnieka Ata Markova uzaicinājuma vārdus kopējai lūgšanai teica mācītāja Aija Graham. Bērniem pulcējoties ap izdekorēto egli, Mārča Jansona spēlētās ģitaras pavadībā tika iejūtīgi nodziedāta dziesma par svētku eņģeļi. Ar plašāku Ziemsvētku uzvedumu bērni klātesošos šogad neiepriecināja, tomēr visi svētku viesi tika uzaicināti uz Detroitas latviešu sabiedrības

bērnu Pavasaŗa uzvedumu, ar tam drīz vien sekojošu uzstāšanos latviešu Vispārējos Dziesmu svē-

vīs. Pēc pamatīgā dāvanu maisa nocelšanas no muguras, sākās dāvanu izdalīšana. Maisa saturu

Foto: Dzidra Tropa

Par viesu labsajūtu rūpējās (no kr. puses) Māra Blitte, Andris Daņilovs, Aina Brože, Daina Blitte, Ruta Kļaviņa un Inta Staklis

dziesmas paligmācītājas Aijas Graham vadībā, uz dievkalpojumu bija ieradušies ļaudis no Detroitai visas tuvākās apkārtnes. Dievkalpojuma liturģiju pavadīja draudzes ērģelnieks Rūdolfs Ozoliņš. Turpinot ikgadēju un skaistu tra-

komitejas čaklo darbinieču Dainas Blittes un Intas Staklis vadībā jau laikus daudzi palīgi bija parūpējušies par svētkiem atbilstīgu telpu iekārtošanu, daļu atvēlot Ziemsvētku tirdziņa vajadzībām un arī pēc svētku programmas

Foto: Dzidra Tropa

Ar lielu nepacietību ikviens seko Ziemsvētku vecīša (viņu atveido Viesturs Upīte) darbībai dāvanu maisa atvēršanā

kos Milvokos nākamā gada jūlijā. Ar kopīgi nodziedāto dziesmu "Klusa nakts, svēta nakts" izskanēja dziesmotais svinību ievads. Ar skaļu, visu bērnu kopēju aicinājumu sākās visu gaidītais brīdis – Ziemsvētku vecīša parādīšanās sarīkojumu zāles plaši atvērtās dur-

bija sarūpējusi Detroitas Sv. Pāvila latviešu draudze un šajos notikumos neiztrūkstošie, bērniem labvēlīgie rūķi. Pēc dāvanu izdalīšanas, maiss saruka pavisam mazs. Apmierināti bija visi.

Vilnis Tropš

ZIEMSVĒTKU IESKAŅAS ST. PĒTERSBERGĀ, FLORIDĀ

Kad apkārt sāk ieskanēties Ziemsvētku priekā vēsts, tad decembra sākumā DV apvienība Floridā

riko Ziemsvētku tirdziņu-sarīkojumu, kas mums izvērties par tradīciju vairāku gadu gājumā.

Pirms tam notiek rosīga gatavošanās – gan cepšana, gan vārīšana, mantu vākšana izlozei un daudz citu darbiņu. Mūsu mērķis vienmēr bijis rast līdzekļus palīdzības darbam, visvairāk mūsu bijušiem slimiem leģionāriem Latvijā. Skaisti dekorētā biedrības nama zālē 3. decembrī bija pulcējušies 80 tautieši. Uz galda plīvojošās sveču liesmiņas atgādināja svētku tuvumu, kad dziedājām:

*Rīta zvaigzne, nakts kad zūd,
Prieks, ko visa zeme jūt,
Nāc, man sirdī piemājo,
Skaidro to un apgaismo.*

Mūsu mācītājs Aivars Pelds ievadīja programmu ar lūgšanu, kam sekoja Mārītes Prāvas uzruna un apvienības locekļu godināšana. Mārīte pasniedza DV Centrālās valdes Atzinības rakstus mācītājam Aivaram Peldam, Irēnei Ārei un Lijai Kuplis-Tsantes (tika nosūtīts). Apvienības pateicību – skaisti ierāmētu Latvijas karoga vairodzīņu saņēma rosīgais Richards Rollis. A Pelds pasniedza apvienības Pateicības rakstus klātesošiem bijušiem leģionāriem, kur rakstīti šādi vārdi:

"Kad vara un meli pārņēma mūsu zemi, jums netrūka drosmes cīnīties par brīvību un taisnību.

Par jūsu stāju pret ļaunuma varām liecina tauta un apstiprina vēsture.

Jums, mūsu dārgiem tautas varoņiem, Floridas Daugavas Vanagu un trimdas latviešu vārdā izsakām dziļi izjustu paldies!"

Turpinājumā dzirdējam skaistu mūzikālu sniegumu mūsu iecienītā pianista, arī korā dirģenta Vladimira Hohlova izpildījumā, sākot ar Fr. Lista Ziemsvētku dziesmu variācijām no viņa

"Weihnachtsbaum". Sevišķi sajūsmīnāja Fr. Šūberta "Divi impromptus" (op. 142 # 2 un op. 90 #4). Šī mūzika klausītājiem deva pacilājumu un Vladimīram aplausu vētru. Pēc visa tā varēja iepirkties pie bagātīgā cepumu galda, iegādājoties Ilmāra Džeņa

doto mantu klāstu. Ar savu skaņīgo balsi un humora piedevu viņš izsauca laimīgos numurus. Pāris laimētāju rokās nonāca vairāksolišanā iegūtie dāvanu grozi (Anitas, Richarda Rollis un Zigrīdas Dambis ziedojuši). Tā nu daudzi devās mājās, apkrāvu-

Foto: Gunārs Liepiņš

DV CV Atzinības rakstu saņēma Irēna Āre. No kr. Mārīte Prāvs, Irēna Āre

Foto: Gunārs Liepiņš

Skaistu pateicības balvu Mārīte Prāvs pasniedza Richardam Rollim

Foto: Gunārs Liepiņš

Māc. A. Prāvs pasniedz Pateicības rakstus mūsu bijušiem leģionāriem. No kr.: Valdis Stendzenieks, Arturs Gerhards, Vilis Krēslīšs, Daumants Viks, Richards Rollis

sagādātās grāmatas, Karmenes Lūses ieskaņojumus, Ingūnas Ozolas rokdarbus – dūraiņus, zeķes, apmetņus un baznīcas Gada grāmatas, kā arī baudīt azaidu, ko bija sarūpējusi Irīsa Kaupmane. Kad visi bija paspējuši iepirkties un apmierināt izsalkumu, varēja sākties izloze, to vadīja vienmēr atjautīgais Andris Rītums. Andrim bija jātiek galā ar lielu zie-

šies ar laimestiem un piedevām vēl iegādātiem cepumiem.

Kaut arī mums šobrīd bija mazāk darba darītāju, visas mūsu ieceres sekmējās, un šeit iederas svēto rakstu vārdi:

"Darīsim labu nepagurdami, jo savā laikā mēs pļausim, ja vien nepadosimies. (Gal. 6:9)"

Skaidrīte Prince

Guna Ikona-Krūmiņa

1922.25.I.Rīgā – 2011.13.XII.Toronto

Nesagaidījusi savu 90. dzimšanas dienu, lidojumu beigusi dzejniece un māksliniece Guna Ikona-Krūmiņa.

„Lidojums” – tā saucas viņas grafikas cikls, kas tapa 1970. gadu vidū. Tas man šķita ļoti piemērots arī grāmatai, kuŗu savulaik viņa uzaicināja uzrakstīt par viņas daiļradi mākslā un kas dienas gaismu ieraudzīja 2010. gadā. Guna Ikonas-Krūmiņas dzīve arī ir bijis lidojums pāri zemēm, telpai, piepildījumu meklējot.

Kad ierados Toronto iepazīties ar mākslinieci un dzejniecei, es vairs nesastapu stalto sievieti, kāda viņa redzama agrāku dienu fotogrāfijās. Guna Izolde, šos vārdus viņai bija devuši vecāki, Guna Ikona ir viņas dzejnieces pseudonims, bet kā Guna Ikona-Krūmiņa viņa parādījās mākslas izstāžu katalogos, tomēr bija saglabājusi savu brieduma gadu neatkarīgo, lepno garu, pašapziņu un pašcieņu. Guna līdzinājās viņas iemīļotajai kaķenītei Miņītei – gāja, kur vēlējās, darīja, ko uzskatīja par pareizu, sprieda par pasauli un ļaudīm neatkarīgi no citu domām.

To, ka viņa būs dzejniece, Guna zināja kopš bērnības, tam citīgi gatavojās. Kaut arī, vēl Rīgā dzīvodama, viņas zīmējumus slavēja zīmēšanas skolotājs gleznotājs Ārijs Skride un viņa kaŗa gados apmeklēja Leo Svempa privātsudiju, taču māksla jauno sievieti ne visai interesēja. Vācijas bēgļu nometņu laikā Eslingenā viņa mācījās pie Ludolfa Liberta, meistras pat uzteica viņas krāsu izjūtu. Arī tad dzeja aizņēma viņas domas. Pārceldamās uz dzīvi Kanādā, līdz 1968. gadam

Guna bija spiesta strādāt maizes darbu, kamēr brīvajā laikā apmeklēja Mākslas studiju pie V. Vintera (*W. Winter*) un nopietni pievērsās dzejai. 1971. gadā Guna Ikona saņēma Daugavas Vanagu

1970. gados prasījās izteikties gan dzejā, gan krāsās. Viņa bija arī „Daugavas Vanagu Mēnešraksta” literārā redaktore, strādāja Latviešu ģimnazijā Toronto, piedalījās izstādēs ar allaž jauniem dar-

minsteres ielā, Guna paspēja pastāstīt, ka ikkatru dienu rodotos pa dzejolīm, viņa jau domājot par nākamo grāmatu.

Viņas dzeja nebija tradicionālā lirika četrrindēs un ar atskaņām kā mūsu klasiķiem. Guna vārsmoja un lauza rindas tāpat kā dzīvoja – neatkarīgi, pēc saviem likumiem. Sadzīve un sikas vai sentimentālas emocijas nebija viņas daļa. Viņa domas lidoja plašumos, meklējot filozofisku vispārinājumu. Tāda bija arī viņas māksla – sākusī ar portretiem, koku, ziedu vai Miņītes skicējumiem, līdz nonāca pie mikrokosma un vēlāk Visumu visaptverošajām problēmām. Viens no pēdējiem darbiem bija gleznojums „Saulē”, kas uzskatāms par apoteozi Latvijai. Guna Ikona-Krūmiņa vienmēr bijusi dziļi nacionāli noskaņota. Viņa ticēja dzimtenes neatkarībai pat tad, kad daudziem tas bija kļuvis par tukšu politisku saukli. Viņa

iestājās pat partijā *Tēvzemei un Brīvībai*, no kuŗas izstājās, kad tā laipoja, mainīja krāsas. Guna tas nebija pieņemami – viņa nenodeva savus ideālus.

Viņa nebija visiem ērta – savu nostāju nemainīja un savu patiesību aizstāvēja, lai kādas būtu konsekvences. Bet nu jau Guna Ikona-Krūmiņa dzejo un glezno Aizsaulas dārzos, atstādama mākslinieku Edgaru Krūmiņu vienu. Viņi savā starpā mūždien ecējās, taču rūpējās viens par otru. Ko tur brīnīties, ja kopā jau bija nodzīvoti 35 gadi. Vecums bija pienācis ar nevarību un slimībām, kad otra atbalsts ir tik nepieciešams, un viņi palīdzēja viens otram. Palīdzība bija kļuvusi par spieķi tālākam ceļam. Tagad Edgaram būs jāiet vienam.

Dziļā cieņā noliecot galvu Gunas Ikonas-Krūmiņas mūža priekšā un izsakot līdzjutību Edgaram Krūmiņam

Māris Brancis

Guna pēta jauno grāmatu "Lidojums". 2010. gada 9. marts

Globālo balvu par vēl neiznākušo dzejoļu krājumu „Kodols”, kas nodrukātā veidā parādījās tikai gadu vēlāk. Viņas radošie spēki

biem un nepārtraukti dzejoja kā latviešu, tā angļu valodā. Poētiskas rindas no viņas birtin bira. Kad pēdējo reizi ciemojos Vest-

Mūsu mīlais filistrs

ĢEDIMINS GROTUSS

Dzimis 1919. gada 17. novembrī Pēterpilī, Krievijā,
miris 2011. gada 14. decembrī Čatanūgā, ASV

KORPORĀCIJA TALAVIJA

LATVIEŠI AMERIKĀ

Ziemassvētku tirdziņš

Filadelfijas Brīvo latvju biedrības tirdziņš šogad ir pāraudzis pats sevi, kļūstot par veselū notikumu, kam preču un pārtikas tirgošana ir tikai iegansts. Bija cilvēki, kas atnāca sākumā un vienkārši palika un negāja prom. Saviesīgā dzīve plaukst, apmeklētāju bija ap 200, un par to ir jāpateicas galvenajam tirdziņa rīkotājam Ritai Vilciņai un Jolantai Mockus, kas iepriekšējos gados ir iedibinājušas zināmas tradīcijas un attīstījušas plašu atbalstītāju loku.

Ienākot otrā stāva gaismiņām un milzīgām sniegpārslām izpušķotajā lielajā zālē, jau tūlīt pie durvīm varēja atrast pirmās nepieciešamības preces: Jolantas Mockus pirāgi un piparkūkas, Intas Grundes/Dzintara galda dzeltenmaize un pašsietais siers, vēl ap stūri Melngaiļa *Black Rooster* firmas rupjmaize un saldskābmaize un aiz tā *Essence of Lithuania* plašs ēdienu klāsts. Bet mazliet tālāk, jau tradīcija, jaunās tirgotājas Tijas Trakais Tirdziņš ar saldumu paciņām.

Bija arī citas preces. Tautiskais elements ņēma virsroku: Sv. Jāņa

draudzes raibais klāsts Intas Ekersonas valdījumā; rotas – no Pārslas Kriķis Milvokos un Baltu rotām Latvijā Jolantas Mockus stendā, no Latvijas rotkaļa Georģa Gražuļa, tās tirgoja kopā ar keramiku un kokgrebumiem nekustamo īpašumu aģents Vilnis Ore no firmas *Exit*, un īpaši plašs klāsts no kaimiņu tautas igauņu firmas *Nordic Dreams*; Ainas Pērkones rokdarbi; Maijas un Tainas Laiviņu izrakstītie dvieļi un kartītes; Austrģa Manguļa tautiski apdrukātie t-krekli, cepures un somas; un Mednis/Nīģals grāmatu, mūzikas, un modernās keramikas sortiments.

Augstā mode sevi pieteica lietuvietes Vitalijas *Velynienes* žabo un rišīnās un Aijas Ausējas-Rudzītes apgleznotajās zīda šallēs. Ziemassvētku vainagus piedāvāja Maruta Berga, un mazas eglītes, kā arī keramikas putnus Vija un Vēsma Mežnoras. Elizabete *Desiree* Freija pārfotografēja savus ziedu iespieddarbus apseikuma kartītēm, bet Laila Milevska bija sagādājusi grafisku noveli, mini-grāmatiņas, un savas linogriezuma kartītes. Technologiski vis-

progresīvāko piedāvājuma saņēmām no portāla *LatvianUSA*, kuras “prece” ir vienkārši izgais-toša, t.i. informācija. Bet paliekošas vērtības – Latvijas monētas un pastmarkas, pārdeva un vērtēja Georģe Pērkons.

Kādi 15 Sv. Jāņa draudzes sestdienas skolas audzēkņi bija ieradušies, lai sniegtu priekšnesumu

ar oriģinālo, no tautas pasakām un dziesmām izveidoto lugu “Mēnesnīcas nakts”. Šādā naktī, kad neviens cilvēks neko neredz un klusajā virtuvē uzturas vienīgi vecais taksis, pēkšņi atdzīvojas pavārnīca, katls, slotas, cukurtrauks, dakšas, naži, karotes un pat putraimu maiss aizrautīgā dziesmu un deju virpulī, kuŗu īpaši bauda takša mazais kucēns

(vismazākais draiskais aktieris Markus Melo). Nodancojuši “tūdaliņ, tāgadiņ,” nodziedājuši “Ai, suniņi, neregāti” un “Kur tu teci, rudzu pelē”, mazie spēlmaņi saņēma skatītāju ovācijas, tās pienācās arī visiem palīgiem, tēviem, mātēm, un īpaši režisorei Sandrai Zeidenbergai Jansonei. Bet izrādes mūzikālā režisore Guna Pantele jau visu dienu bija nostrādājusi varoņdarbu, stundām ilgi balsī dziedādama Ziemassvētku dziesmas sava vīra *Andrew* klavieru pavadījumā.

Īpašs paldies visiem, kas strādāja virtuvē, ieskaitot agra rīta produktu piegādātāju Jāni Ansonu, visus virējus un cepējus Raimonda Ramaņa un Aidas Bērziņas pārraudzībā, kā arī pārdevējus Andri Mežgaili un Lauru Brozovsku. Un paldies rīkotājiem par izcilām loterijām! Tad uz skatuves, kas bija mazo bērnu valstība, notika tautisku rakstu kokgrebšanas un iespīšanas nodarbības, bet turpat priekšā svētku dziesmu kopīgu dziedāšanu vadīja Laila Medne ar neaizstājamo Gunu Panteli, kas spēlēja vijoli.

Sandra Milevska

Dakšas, naži, karotes

Latviešu studenti Oklērā, Viskonsinā, iepazīstināja ar Lāčplēsi

Viskonsinas universitatē Oklērā (University of Wisconsin-Eau Claire) 2011. gada 30. oktobra pēcpusdienā krietns pulciņš aktīvu vietējo iedzīvotāju nolika malā somas, novilkta rudenīgos kamzolu un atmeta kautrīgumu, lai ļautos raitiem

latviešu deju soļiem. Tikmēr rāmākie iepazīs ar Latviju un mūsu varoņa – Lāčplēša – eposu, kā arī nogaršoja spēcīgāku rupjmaizi, jau iemīļotos pīrāgus, kūciņas „Vecrīga” un citus latviešu gardumus.

Sarīkojums *International Folk*

Fair universitatē notiek katru rudeni, un tā mērķis ir svinēt pasaules kultūru dažādību un saliedēt sabiedrību. Šogad tajā tika pārstāvētas vairāk nekā 40 dažādas valstis un kultūras. Vairāk nekā 2000 apmeklētājiem bija iespēja iepazīties ar

dažādu tautu paražām, nogaršot nacionālos ēdienus, apskatīt etniskos tērpus, priecāties par dažādu tautu mūziku un, runājot Imanta Ziedoņa vārdiem, „pārgriezt horizontu”.

Latviešu istabai šajā sarīkojamā jau gadiem ilgi ir laba slava. Latviešu priekšnesumi vienmēr bijusi augstā līmenī, tāpēc apmeklētāji cer, ka latviešu studentu rīkotajās izstādēs atkal būs kaut kas īpaši pievilcīgs. Iepriekšējos gados apmeklētāju atsaucību izraisīja Baltijas ceļš, Lieldienu svinības ar olu ripināšanu un istām šūpolēm, 2009. gadā – Dziesmu un Deju Svētki un palielinātas drāmatiskas fotografijas, kuŗās košie tautastērpi un ugunsкура liesmas veidoja tautiskus rakstus. Apmeklētāji ir iegājuši pa tradicionāliem latviešu kāzu vārtiem, piedzīvojuši mičošanu. Pagājušā gada izstādē varēja iepazīties ar Latvijas vēsturi no okupācijas gadiem līdz Baltijas ceļam, barikādēm un Neatkarības deklarācijas pieņemšanai. Visiem bija iespēja apsēties pie ugunsкура un noklausīties stāstus par latviešu ceļu uz neatkarības atgūšanu.

Vairākkārt latviešu istabā viesojies tautasdziesmu ansamblis „Teiksma” dalībnieki no kaimiņpilsētas Mineapoles, ne vien skanīgi dziedot, bet arī parādot un stāstot par tradicionāliem mūzikas instrumentiem. Veiksmīgie sarīkojumi nebūtu iespējami bez vietējiem Oklēras latviešiem – vēstures profesora Pauļa Lazdas un vācu valodas profesores Irēnes Lazdas aktīva atbalsta.

Latviešu studenti, kuŗi mācās Oklērā, būdami Dr. Ainas Galējas stipendiāti, šogad ir – Anete Fridrichsone, Mārtiņš

Hiršs un Līva Gudule. Studenti izvēlējās tematu, kas katram latvietim svarīgs – brīvība. Izstādē koncentrējās uz Lāčplēša eposu. Lāčplēsi – mūsu tautas varoni un atbrīvotāju, kas garā mums bijis līdzās gan 1919. gada 11. novembrī izšķirošajās cīņās par Latvijas neatkarību, gan citos grūtos un kritiskos brīžos tautas vēsturē.

Ekspozīcijas kodolu veidoja palielināti Lāčplēša eposa attēli, kā arī Brīvības pieminekļa un 11. novembra krastmalas mūrā fotografija, pie kuŗas tika iedegts mākslīgs ugunskurs un svečītes, pieminot nozīmīgo dienu, gluži kā tas ik gadu notiek Rīgā. Citās ekspozīcijas daļās – 1991. gada barikāžu fotografijas, interesanti fakti par Latviju un bērnu patriotiski zīmējumi. Latviešu studenti tautastērpos ar amerikāņu palīgiem raiti iepazīstināja apmeklētājus ar Lāčplēša eposu un Latviju. Gaisā virmoja speķa pīrāgu un piparmētru tējas smarža. Pieklusinātās gaismas un fona mūzika no projektētās Māras Zālītes un Zigmāra Liepiņa rokoperas „Lāčplēsis” netieši liecināja, cik ļoti latvieši mil teātri. Ik pa laikam rokoperas mūzikas ritmus nomainīja raitāka mūzika, lai ar vietējiem uzdeju tautasdejas. Vienā no ekspozīcijas daļām varēja aplūkot Latviešu Dziesmu un Deju svētku attēlus, kuŗi arvien izraisa lielu interesi un pārsteiguma pilnas nopūtas.

Notikumiem pilnās dienas beigās izstādes rīkotāji varēja būt gandarīti, ka izdevies uzburt sirdssiltu gaisotni, lai neviens apmeklētājs Latvijas telpu nepamestu vienaldzīgs.

Anete Fridrichsone

„Kāzu mielasts”, no kreisās: Ilze Strazdiņa, Liene Indrāne, Ēva Ikstene, Dace Jaundāldere; aizmugurē: Paulis Lazda

„Lāčplēša” izstādē; izstādes apmeklētāji deju tautasdejas

AUSMA LĪLIJA PIRKTIŅA 1936-2011

meitene. Ausma Pirktiņa.

Draudzes skolā trešais „Sprīdīša” uzvedums. Viri izvieta dekorācijas Leikvudas vidusskolas *Try-out* teātri. Režisora palīdzē izmēģina rožaina mākonīša pavilkšanu no skatuves kreisās puses uz labo. Ausma Pirktiņa.

Domājot par Ausmu Pirktiņu, varētu izveidot garu šādu epizodu virknējumu.

Ausma Pirktiņa dzimusi 1936. gada 19. martā Rucavā Kērstas un Jāņa Pirktiņu ģimenē, būdama vidējais bērns. Vecākā māsa bija Alma, brālis Jānis.

Skolas gaitas sāktas Latvijā, turpinātas trimdas pamatskolā Ičiņā un Eitīnā Šlēsvigā-Holšteinā, Vācijā. Ausma kopā ar vecākiem 1950. gadā ieceļoja ASV un apmetās uz dzīvi Nebraskā, kur Ausma beidza vidusskolu. Uz Klivlandi Pirktiņi pārcēlās 1956. gada pavasarī.

Ausma uzsāka darba gaitas, strādājot par sekretāri. Mašīnrakstīšana un dažādi pienākumi birojā bija viņas darba lokā līdz pensijā iešanai. Tad parādījās dators ar savu elektronisko aci un Ausmu uz īsu brīdi apmulsināja. Ko nu? Tā taču tikai gloriificēta

rakstāmmašīna! Jaunais darbarīks kļuva par draugu.

Visu savu brīvo laiku Ausma veltīja latviešu sabiedrībai, galvenokārt – mācot dziesmas un rīkot koncertus. Viņa bija arī puķu meitene, baznīcas altāra pušķotāja. Piezvanot Ausmai, bija tikai jāpateic, kam par godu pušķot altāri. Ausma sagādāja puķes un pat novietoja uz altāra. Pēc dievkalpojuma pasūtītājs varēja samaksāt un tās paņemt.

Klivlandē izveidojās gaidu vienība. Ausma bija gaidu vadītāja, izdeva žurnālu „Dzirkestelīte”, kuŗā sīki aprakstītas gaidu un skautu gaitas aizritējušā gadsimta 50. gados Klivlandē. Apraksti izmantoti grāmatā „Mūsu mājas un patvērumi”.

Ausma bija draudzes skolas skolotāja, viņa mācīja dziesmas visiem skolas bērniem, gatavoja mūzikālus priekšnesumus skolas uzvedumiem. Izveidojās skolas meiteņu ansamblis „Aijas”, kam Ausma bija diriģente. Jaunajam balsīm talkā nāca kolkētāji, kuŗus arī apmācīja Ausma.

Gaidu un skolas sarīkojumiem bija jāgatavo izrādes, un Ausma

vienmēr palīdzēja, piemēram, iestudējot Pēterā Dūma Ziemsvētku ludziņu „Trimdas bērna ziemas svētki”. Daugavas Vanagu teātra kopai pietrūka aktrīšu, un režisors zināja, ka Ausma neatteiks piedalīties.

Ausma darbojās draudzes dāmu komitejā un gadiem ilgi bija sarīkojumu plānotāja vanadzēm, aizvien palīdzot sameklēt dziesmas un dziedātājus.

Dievkalpojumu kuplināšanai radās draudzes koris, un Ausma bija viena no dziedātājiem, jau labi ievingrinājusies biedrības korī. Draudzes koris nevar darboties bez vadītāja, un Ausma bija galvenā baznīcas koncertu rīkotāja. Ausmai bija dabiskis mūziķes talants, un viņa prata panākt, ka ansamblī un korī, kuŗus viņa diriģēja, dziedāja jauki un saskanīgi.

Klivlandes latvieši labprāt apmeklēja koncertus, ko rīko Koncertapvienība. Viena no tā darbiniecēm bija Ausma, viņa pārzināja koncertu tehnisko un saimniecisko daļu. Koncerti notiek gadu gadiem, un Ausma gadu gadiem bijusi Koncertapvienības vadītāja, pat nebūdama priekšniece.

Grāmatā „Mūsu mājas un patvērumi” par mūziku rakstīja Ausma, gan piemirstot pievienot biogrāfiskus datus par sevi. Ausma piedalījās arī grāmatas „Mūzikas mozaika” tapšanā. Tajā ievietoti daži attēli, kuŗos redzama koncertu rīkotāja Ausma Pirktiņa.

Ausma piedalījās gan krustmeitu audzināšanā, gan dažādos palīdzības darbos. Viņa nekad neatteica, ja kādam draudzes loceklim bija kāda vajadzība. Tam visam vajadzīgs laiks un jāiegulda darbs, bet Ausma varēja un gribēja palīdzēt. Diemžēl pielavījās ļaundabīgs audzējs. Pēc operācijas šķita, ka Ausma audzēju pieveiks, bet pirms pāris gadiem viņa liktenīgi krita uz ledus, un dzīvība kādu laiku karājās mata galā. Brīnumainā kārtā Ausma no kritiena atkopās, bet atkal atgriezās audzējs un pamazām slīmieci pieveica. Ausma 2011. gada 19. novembrī aizvēra acis uz mūžu.

Ausma palīdzējusi ļoti daudziem cilvēkiem, viņi jutuši viņas labestību, dzirdējuši labu vārdu vai iepriecinājis viņas jaukais smaids. Šķiet, bez Ausmas palīdzības daudz kas nemaz vairs nebūs iespējams. Viņas dzīves ritējums pārtrūcis. Ausma Pirktiņa aizgājusi mūžībā.

AR-is

Priecīgus svētkus!

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

DV SLUDINAJUMS

LŪZAM IKVIENU PIEVIENOTIES
DAUGAVAS VANAGU APVIENĪBU
ZIEMSVĒTKU ZIEDOJUMU VĀKŠANAS AKCIJAI,

lai atbalstītu slimos un nespēcīgos bijušos leģionārus, invalīdus, un trūcīgos atbalstam ziedojumi atskaitāmi no valsts nodokļiem un lūgti sūtīt līdz 2012. gada 14. janvārim vietējai DV apv. Vai DV kasieriem:

Marģers Caune, 6919 Winona Dr, Indianapolis, In. 46236

DV ASV VALDE

Īpašnieks pārdod lielisku zemes gabalu ar priežu mežu (30 km no Rīgas) privātmājas būvēšanai Jūrmalā, Valteros (Valteru prospektā 33) – 3727 m². Ir asfaltēti piebraucamie ceļi, pieejamas visas komunikācijas – elektrība, gāze, ūdens. Netālu Lielupe un jūra. Tuvu dzelzceļa stacija, brauciens ar vilcienu līdz galvaspilsētai 45 min. Mikroautobusu satiksme ar pilsētas centru un Rīgu. Tiešais pārdevējs.

Cena par 1m² ir 95,-\$ Ja ir interese, par cenu varam runāt.
Tel. Lavijā – (+371) 22122253, Ingrida; Tel. ASV – 1-860-388-7126, Marite;
Rakstīt – mariteso@inbox.lv, ingrida.suharevska@gmail.com

„Pateicīga pensionāre lūdz palīdzēt ar naudiņu **mazmeitiņai Justīnītei**, studentei, kura nākošgad būs 4. kursā un gadā būs jāmaksā 2000 latu. Šogad, 3. kursā jāmaksā par gadu 1500 lati. Pusi samaksājām. Esmu arī Daugavas Vanagu piederīgā. Mazmeitiņai bankas konts: Latvija, LV-3100, Tukums. Swdbank-LV73HABA 0551014736204. Justīne Spriesle.

“Grateful pensioner is asking for help with money for her granddaughter Justīnīte, a student who next year will study in the 4th course and will have to pay LVL 2000. This year, 3rd course, she has to pay for the year 1500 lats. Half is paid. I am also a member of society “Daugava’s Vanagi”. Granddaughter’s bank account: Latvia, LV-3100, Tukums. Swdbank-LV73HABA 0,551,014,736,204. Justīne Spriesle.”

Pateicība

Daudz bērnu ģimenes pateicas
Ernestam Herišam par atbalstu bērniem.

ČIKĀGAS PIECĪŠI

Izsakām pateicību Pasaules brīvo latviešu apvienībai par mums piešķirto 2011. gada goda balvu, kā arī Amerikas latviešu apvienībai un Klīvlāndes Daugavas Vanagu apvienībai par ansamblim piešķirtajiem nopelni diplomiem. Sirsnīgi sveicot svētkos Čikāgas piecīši.

VESELĪBAS

APDROŠINĀŠANA

uz īsu vai ilgāku laiku
LATVIJAS CIEMIŅIEM
CEĻOTĀJIEM UZ ĀRZEMĒM
Zvaniet:
RESNICK & ASSOCIATES
800-324-6520

NAUDAS PĀRSŪTĪJUMI UZ LATVIJU

Likmes: līdz \$100 - \$20
no \$101 līdz \$500 - \$25
virs \$500 - \$25 plus 3% no summas
virs \$500. Summas nododam
ASV dolāros. Piegāde Rīgā \$11,
ārpus Rīgas \$0.40/km, min. \$19.
Pieņēmajam summas līdz \$1000.

**Kārtojām nodokļu un citus
maksājumus Latvijā!**

Lūdzu nosūtiet vēstuli ar sūtītāja
un saņēmēja vārdu, adresi, tele-
fona numuru un norādījumu par
summu kopā ar čeku rakstītu uz:

Baltic Financial Services
19 N. Mountain Ave.,
Montclair, NJ 07042-1810

Lūdzu zvanīt Kristīne
(973) 746-3075

ADVOKĀTS

PĒTERIS JURJĀNS

Kārtoju nekustamo īpašumu atgūšanas,
pārdošanas un dāvinājuma jautājumus Latvijā,
kā arī mantojuma un meža izciršanas jautājumus.

ASV

38021 Euclid Avenue
Willoughby, OH 44094
Tel.: (440) 951-6665
Fakss: (440) 951-4797
jurjans@prodigy.net

LATVIJĀ

„Jaunvēji”, Salas pagasts,
Babītes novads LV-2105
Mob. tel.: (371) 29496870
Fakss: (371) 67502251
jurjans@apollo.lv

Lūdzu ievērot, ka mantiniekiem Latvijā ir jāpiesakās viena gada laikā.

VESELĪBAS APDROŠINĀJUMI JUMS UN JŪSU ĢIMENEI

Grūtības atrast plānu, kas piemērots Jūsu
budžetam un vajadzībām? Esošais apdrošinājums
nav pietiekošs? Mēs varam palīdzēt!

T 215.635.4137 // F 215.635.1583
ALPF@comcast.net // www.LRFA.org

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Pārsūtām mašīnas, pers. mantas, komerckravas
paciņas pa gaisu vai jūru uz un no Latvijas!

Lūdzu zvaniet: 201-760-6427 vai 973-744-6565 vai
arī apskatiet sūtījumu informāciju mūsu mājaslapā: www.lasl.com

ALAs simtgades testamentāro novēlējumu fonds ALA century bequest fund

Novēlot kaut mazu daļu savā testamentā šim fondam, mēs liksim stipru un paliekošu pamatu latvietības uzturēšanai ASV, mēs celsim un sargāsim latvju tautu, valsti un kultūru. ALA dara daudz un mums visiem jāgādā, lai tā savu darbu turpinātu vēl ilgu gadus nākotnē.

Informācijas brošūra par šo fondu ir pieprasāma ALAs birojā,
400 Hurley Ave., Rockville, MD 20850. Tālr.: 301-340-1014, e-pasts: alainfo@alaua.org

Mūsu mīlais

ANDRIS PĒTERSONS Dzimis 1937. gada 26. decembrī Rīgā, Latvijā,
miris 2011. gada 5. decembrī West Linn, Oregonā*Noliecās puķes, apklusā dziesma.
Kokos ieskrēja rietumu vējš.
Skaudri, kā neapdzisusi liesma,
Šķiršanās sāpes dvēseli plēš.*

Sēro

SIEVA ANITA,
DĒLI ĒRIKS UN KĀRLIS AR ĢIMENI,
MĀSA VIJA JOHNSON AR ĢIMENI UN
RADI LATVIJĀ

Pēkšņi un negaidīti Dieva mierā aizgājis

ANDREJS ĶENĢISDzimis 1937. gada 18. janvārī Latvijā, vecāku mājās „Sietiņos” pie Valmieras,
miris 2011. gada 30. novembrī Three Rivers, MI*Ir cilvēks, kuŗš klusējot neapklus,
Ir cilvēks, kuŗš aizejot neaiziet,
Ir cilvēks, kuŗš mirstot nenomirst,
Jo mūžīgi dzīvo un dzīvos tā darbi.*

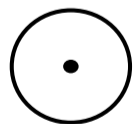
Viņu mīļā piemiņā paturēs

SIEVA AIJA
DĒLI ARNIS, ROBERTS AR ĢIMENI UN
PĒTERS AR ĢIMENIMūžībā aizgājusi
mūsu mīļā**DIĀNA LIEPA,
dz. RAISA SOKOLOVA**Dzimusi 1928. gada 3. augustā Ventspilī,
mirusi 2011. gada 1. novembrī Sarasota, Florida*No atmiņām paliek tik starojums maigs,
Tā kā liedagā saulrieta pēdas,
Turp, kur tu aiziesi, apstāsies laiks,
Norims sāpe, rūpes un bēdas.*

Mīļās atmiņās paturēs

MIRDZA BRŪDERE - LATVIJĀ
HERRLINGI - VĀCIJĀ
ZEMJĀNI UN CHARLES CHERRY - ASV

No mums šķīries mākslinieks

ILGVARS STEINSDzimis 1925. gada 29. decembrī Rīgā,
miris 2011. gada 11. novembrī DavsonāViņu mīļā piemiņā paturēs
MĀKSLINIEKU VIENĪBA LATVIS

Dieva mierā aizgājusi mūsu mīļā Omīte

**EDĪTE ZINAĪDA AUGUSTE PRIKULIS,
dz. ASMUS**Dzimusi 1918. gada 28. novembrī Rīgā, Latvijā,
mirusi 2011. gada 22. novembrī Woodbridge, Ontario – Kanadā

Omītes dzīves moto:

*Labu darīt, labai būt – vienmēr visiem palīdzēt.**Nesiet tālāk manus sapņus
Tur, kur druvās vārpas san,
Tur, kur silti vēji apņem,
Tur, kur dziesmas dzīvei skan!*Pateicībā un mīļā piemiņā –
ELITA UN VILNIS, GRIETIŅA,
ANN-MARIE UN ALDIS, LILJA, TEIKA,
ĒRIKA UN DAINIS,
ILZE UN AIVARS, VARIS**Laimonis Mieriņš**1929.12.III Tukuma apr. Slampes pag.,
Latvijā – 2011.21.XII Šiplejā, Anglijā

21. decembrī plkst. 5 no rīta pēc Anglijas laika, pašā nakts melnumā, mūža miegā ieslīga latviešu gleznotājs Laimonis Mieriņš, pievienodamies nemirstīgo pulkam. Šajā dienā būtu svinama viņa un Ilgas 60 gadu kāzu jubileja. Jaunu dienu Laimonis sagaidīja, tik apsveikt sievu nevarēja un nevarēja pateikt paldies par kopā pavadītiem priekiem, bēdām, ciešanām, uztraukumiem un laimes stundām. Tā tas notiek – Nepielūdzamā nepazīst žēluma un dara pēc sava prāta tā, kā tas ierakstīts mūsu visu Likteņa grāmatā.

Par dzīvi Laimonis nevarēja žēloties. Laiks viņam bija piešķīris garu mūžu – vēl nepilni trīs mēneši būtu jāpavada zem šīs saules un varētu svinēt 83. dzimšanas dienu.

„Vecie bauslības galdiņi” bija jāsalauz, un Laimonis Mieriņš pāradīja sevi. Pēc skolas beigšanas viņš papildināja Goldsmīta mākslas kolledžā Londonā un 1965. gadā atgriezās Lidsas Mākslas kolledžā un tur nostrādāja par zīmēšanas pedagogu līdz aiziešanai pensijā 1994. gadā. Skolotāja darbā Laimonis bija ļoti prasīgs, pat kategorisks, taču starp viņa audzēkņiem ir Lielbritānijā un pat pasaulē ievērojami mākslinieki, kuŗi vada reklāmas firmas vai ir visu atzīti savas nozares meistari.

Laiku pēc darba dienas Laimonis Mieriņš pavadīja darbnīcā. Tiesa gan, klusās dabas un portretus, kā pašā sākumā, viņš vairs negleznoja. Mākslinieka galvenais izteiksmes līdzeklis kļuva krāsa. Krāsa viņa ieskatā spēj iz-

Laimonis Mieriņš savā darbnīcā

Pasaulē Laimonis nāca Tukuma apriņķa Slampes pagastā, bet bērnība un skolas gadi pagāja Laidos, kas pagājušā gs. 30. gados bija Aizputes apriņķa Valtaiku pagastā, tur tēvs vadīja krejotavu. Seit sākās interese par zīmēšanu, zēns apzīmēja ietinamā papīra loksnes uz pat pirts nokvēpušās sienas. Kaŗa gados Kuldīgas V. Plūdona Valsts ģimnazijā zīmēšanas skolotājs gleznotājs Kārlis Grūbe pirmais mudināja puisi pievērsties mākslai. Taču sekoja Vācijas bēgļu nometne Špakenbergā, bet 1947. gadā 18 gadus vecais jauneklis pieteicās strādāt lauku darbos Anglijā. Vēlāk viņš apmetās Bradfordā, kur darba dienas pavadīja pie vērpjamām mašīnām. Brīvajā laikā Laimonis Mieriņš iesaistījās deju kopā „Saktā”. Tur viņš satika Ilgu Reini, ar kuŗu noslēdza mūža derību.

No jauna pamodās interese par zīmēšanu. Alfrēds Kalniņš un Valdemārs Tone Laimoni skoloja glezniecībā, kāda tā bija Latvijā, taču Laimonim Mieriņam gribējās ko citu – modernāku, laikmetīgāku. Latviešu puisis vakaros Bradfordas mākslinieku biedrībā zīmēja modeļus, līdz nonāca pie pārliecības, ka jāmacās tālāk. Trīsdesmit viena gada vecumā Laimonis Mieriņš iestājās Lidsas Mākslas kolledžā. Šīs skolas mācību programmas pamatā bija vācu Bauhausa pamatprincipi – funkcionālisms, mākslas un industrijas apvienojums. Tie prasīja visu no latviešu vecmeistariem agrāk apgūto aizmirst un vizuālo pasauli veidot gluži no jauna.

teikt to pašu, ko stāstījums, tāpēc viņa darbos skatāmas linijas, to ritmi, krāsu pretstati, ģeometriskas formas, kam vēlāk tiek pievienoti krāsu triepieni. „Māksla ir ļoti personiska, intuitīva un iedarbojas uz jūtām,” sacīja Laimonis Mieriņš. Attieksmē pret glezniecību viņš bija ļoti prasīgs. No vienas puses, viņš katru darbu nostrādāja līdz pilnībai, no otras – māksla nav tirgus prece, tai nav jāpatiek ikvienam pircējam.

Līdztekus glezniecībai Laimonis Mieriņš nodevēs arī zīmējummam, fiksējot sievietes figūru ļoti daudzveidīgās pozās un rakuros.

Būdam gleznotājs un izcils zīmētājs, Laimonis bija pazīstams ne tikai latviešu sabiedrībā. Viņš bija iekārojis savu paliekamu vietu Anglijas mākslā, rikodams savu darbu izstādes. Izstādēs Anglijā un Latvijā gūtos iespaidus viņš „uzlika uz papīra”, un šie raksti ir lasāmi žurnālā *Jaunā Gaita* kopš 1963. gada.

Laimonis Mieriņš dzīvoja Anglijā, bet viņa domas allaž traucās uz Latviju. Ik gadu mākslinieks brauca uz dzimteni, bieži rīkoja izstādes. Nākamā gada vasarā Laimonis noteikti būtu atbraucis – bija paredzēta viņa darbu izstāde Mākslas muzejā „Rīgas birža”. Viņš gribēja ieraudzīt arī grāmatu par sevi, kas jau vairākus gadus ir uzrakstīta, tikai arvien pietrūcis naudas tās iespiešanai. Ne vienu, ne otru ieceru viņš vairs neieraudzījis istenojamies. Tas nu paliek mūsu parāds.

Māris Brancis

